№№159–160
(2887–2888)

23 кастрычніка 2008 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная воля».
Кошт — свабодны.

Да ўвагі!
Хто не зрабіў перадаплату і хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Народная Воля

Шаноўныя чытачы!
Па пытаннях распаўсюджвання газеты жыхары сталіцы могуць звяртацца па тэлефоне 328-63-93, усе астатнія — па тэлефоне 328-68-71.

Президентские выборы могут пройти в 2010 году

Об этом заявила председатель Центризбиркома Лидия Ермошина.

На вопрос журналистов "Когда следующие выборы?" Лидия Ермошина ответила:

"Парламентские — не позднее 27 сентября 2012 года. Кстати, осень — это очень удобное для всех время. Но до 2012 года пройдут и другие избирательные кампании. И здесь уже обозначаются проблемы. У нас совпадают выборы депутатов местных Советов (должны состояться не позднее 14 декабря 2010 года) и президента (крайний срок 9 февраля 2011 года). То есть разница — меньше двух месяцев. И нужно либо значительно растягивать по времени две избирательные кампании, либо их совмещать. Но это вопрос не для юристов, а для политологов — какое решение наиболее разумно".

Таким образом, президентские выборы могут пройти не в 2011 году, как ожидалось, а уже через два года.

Беларусь пераходзіць на зімовы час

У ноч на найбліжэйшую нядзелю — 26 кастрычніка — а 3-й раніцы стрэлкі гадзіннікаў будуць пераведзены на 1 гадзіну назад.

Такім чынам летні час завяршаецца. І адзін дзень мы зможам спаць на гадзіну болей.

Упершыню стрэлкі гадзіннікаў сталі пераводзіць у Брытаніі. Цяпер на зімовы і летні (напрыканцы сакавіка) час пераходзяць больш чым у 100 краінах свету.

Рамзан Кадыраў марыць прыехаць у Беларусь

Прэзідэнт Чэчэнскай Рэспублікі Рамзан Кадыраў выказаў пажаданне пабываць у Беларусі.

"На жаль, у Беларусі я не быў. Але спадзяюся наведаць яе, — сказаў ён у інтэрв'ю газеце "Президент" і асабліва падкрэсліў: — І, вядома ж, я абавязкова наведаю легендарную Брэсцкую крэпасць, дзе гераічна загінулі каля трохсот нашых землякоў, і прачытаю там памінальную малітву".

Адказваючы на пытанне газеты аб тым, якія наогул маюцца (і ці маюцца) эканамічныя, сацыяльныя і іншыя сувязі па лініі Грозны — Мінск, Кадыраў вымушаны быў прызнаць, што ў цяперашні момант усё абмяжоўваецца толькі заявай аб намерах, дасягнутай яшчэ ў пачатку 2000-х гадоў.

Канкрэтна з гэтай нагоды прэзідэнт Чэчні сказаў наступнае: "Яшчэ ўлетку 2002 года была падпісана дамова паміж Мінскім гарадскім выканаўчым камітэтам і Адміністрацыяй Чэчэнскай Рэспублікі. Яна датычылася гандлёва-эканамічнага, навукова-тэхнічнага і культурнага супрацоўніцтва. У межах рэалізацыі гэтай дамовы быў падпісаны пратакол аб намерах паміж Адміністрацыяй ЧР у асобе тагачаснага кіраўніка адміністрацыі Ахмат-хаджы Кадырава і Мінскім гарвыканкамам у асобе Мікалая Міхайлавіча Ярохава (намесніка старшыні Мінгарвыканкама). На жаль, пасля гібелі бацькі гэтыя адносіны не атрымалі далейшага належнага развіцця. Думаю, што гэтыя адносіны пайшлі б, несумненна, на карысць нашым народам".

20 гадоў Беларускаму Народнаму Фронту «Адраджэньне»

Дарагія фронтаўцы, дарагія беларусы!

19 кастрычніка 1988 года адбылася вялікая падзея сучаснасці і гісторыі Беларусі — патрыётамі Бацькаўшчыны і свабоды быў створаны Беларускі Народны Фронт "Адраджэньне".

Гэта была лёсавызначальная падзея ў гісторыі Беларускай нацыі і яе векавога змагання за волю, супраць акупацыі і вынішчэння. Вызвольныя ідэі Фронту, пагрунтаваныя на прыкладзе 25 Сакавіка і ідэалах БНР, паднялі на змаганне лепшых людзей народа, стварылі яго авангард у савецкім парламенце і мірным шляхам прывялі да перамогі над камунізмам, да здабыцця рэальнай незалежнасці Беларусі, паспрыялі стварэнню сапраўднай незалежнай дзяржавы.

Стварэнне незалежнай дзяржавы ёсць вяршыня ў развіцці і гісторыі нацыі. Упершыню за 200 гадоў змагання гэтая вяршыня дасягнута дзякуючы працы і барацьбе Народнага Фронту і яго народных прадстаўнікоў — дэпутатаў Апазіцыі БНФ у Вярхоўным Савеце краіны.

Фронт паставіў і дамогся вырашэння асноўных праблем нацыі: незалежнасці, праўды пра злачынствы Чарнобыля і стварэння заканадаўчай і практычнай сістэмы паратунку ад вынікаў чарнобыльскай катастрофы, праўды пра камуністычны генацыд народа, вяртання беларусаў з расійскіх войн, спынення дзейнасці КПСС і ЛКСМ на Беларусі, стварэння сістэмнай заканадаўчай базы незалежнай дзяржавы, вяртання нацыянальных сімвалаў (Бел-Чырвона-Белага Сцяга і герба Пагоня) на дзяржаўны пасад, заканадаўчага сцвярджэння і забеспячэння дзяржаўнасці Беларускай мовы, вяртання беларускай школы і адукацыі ў грамадскі ўжытак, стварэння беларускага войска, грамадзянства і грашовай сістэмы; Фронт стварыў канцэпцыі эканамічных, энергетычных, інфармацыйных і палітычных рэформаў развіцця краіны, раскрыў праўду пра антыбеларускую сутнасць расійскай палітыкі.

Але ў Беларусі барацьба не закончана, бо не вырашаная засталася важная праблема незалежнай дзяржавы — пытанне нацыянальнай улады. Усе нашыя цяперашнія беды, страты, унутраная акупацыя, дыктатура, антыбеларускі рэжым і знявага нацыі — ўсё ад таго, што беларускія нацыянальныя сілы не здабылі ўладу — пытанне, якое залежыць ад усяго грамадства. Барацьба працягваецца, наперадзе — перамога.

Стварэнне Народнага Фронту — гэта гістарычная падзея агульнанацыянальнага значэння. Гэта пункт адліку і крыніца натхнення для пакаленняў беларускіх людзей.

Віншую ўсіх беларусаў з 20-мі ўгодкамі слаўных падзей, з 20-й гадавінай стварэння Беларускага Народнага Фронту "Адраджэньне"! Наша веліч у існаванні гэтай падзеі, у жыццёвасці яе справаў і вялікіх ідэй. Віншую фронтаўцаў і змагароў! Віншую кожнага беларуса! Жыве Беларусь!

Зянон ПАЗЬНЯК,
старшыня Беларускага Народнага Фронту "Адраджэньне", створанага ў 1988 годзе, і Кансерватыўна-Хрысціянскай Партыі— БНФ.

19 кастрычніка 2008 г.

Гэта магутная песня ў жыцці нацыі

Споўнілася 20 гадоў ад часу ўтварэння Беларускага Народнага Фронту "Адраджэньне" — дэмакратычнага нацыянальна-вызвольнага руху супраць савецкай акупацыі і расійскага камунізму за дэмакратычны лад і дзяржаўную незалежнасць Беларусі.

Фронт утварыўся 19 кастрычніка 1988 года ва ўмовах пратэстнага ўздыму людзей супраць камуністычнай наменклатуры і ўлады КПСС. Тады гэта было грамадства з адбітай гістарычнай памяццю, вынішчанай нацыянальнай свядомасцю і цьмяным уяўленнем пра свабоду. Дзяржаўная незалежнасць шмат каму здавалася фантазіяй, казкай. Але праз тры гады Фронт, маючы дэпутацкі авангард у Вярхоўным Савеце і скарыстаўшы паразу камуністычнага путчу ў Маскве, зрабіў гэтую казку рэальнасцю. 25 жніўня 1991 года ў выніку рашучага націску і хуткіх прадуманых дзеянняў дэпутацкай Апазіцыі БНФ Вярхоўным Саветам БССР была аб'яўлена незалежнасць Беларусі, Дэкларацыя аб суверэнітэце набыла сілу канстытуцыйнага закона. Дэпутацкі авангард БНФ адразу ўключыўся ў змаганне за будаўніцтва незалежнай беларускай дзяржавы.

Ліквідацыя расійскага камунізму, дэмакратыя і дасягненне незалежнасці Беларусі ад СССР былі стратэгічнымі палітычнымі задачамі Фронту. Яны былі паслядоўна распрацаваныя дэпутатамі БНФ. За незалежнасць і дэмакратыю змагаліся крок за крокам з першых жа дзён у Вярхоўным Савеце. У гэтым змаганні і працы галоўнымі былі незалежнасць Беларусі і стварэнне дзяржаўных інстытутаў вольнай беларускай дзяржавы. Пры падтрымцы ўсяго Фронту дэпутаты БНФ прапанавалі дзесяткі законапраектаў, распрацавалі сістэму парламенцкай тактыкі, грамадскіх дзеянняў, палітычных ініцыятыў і ажыццявілі ўсё на практыцы.

Фенаменальным было тое, што дзякуючы ўмелай тактыцы і добраму разуменню сітуацыі дэпутаты-фронтаўцы, якія складалі толькі 8 працэнтаў у камуністычным Вярхоўным Савеце, здолелі дамагацца перамог і ў парламенцкім змаганні, і ў галасаванні за свае ідэі, праекты, ініцыятывы. Самым вялікім дасягненнем была незалежнасць Беларусі. Тое, што сталася вечарам 25 жніўня 1991 года, — гэта найвялікшая выніковая падзея ў гісторыі Беларусі за апошнія 200 акупацыйных гадоў. Беларусь дамаглася рэальнай незалежнасці. У выніку (ізноў жа, дзякуючы дзейнасці дэпутацкай Апазіцыі БНФ і ўсяго Фронту) былі створаны рэальныя атрыбуты суверэнітэту і інстытуты ўлады беларускай незалежнай дзяржавы.

Пачалі рэальна ажыццяўляцца ідэалы 25 сакавіка. Але на той час не ўдалося зрабіць вельмі істотнае. Беларускае Адраджэнне не ўзяло ўладу ў незалежнай Беларусі. Пасля ліквідацыі СССР Фронт заставаўся як апазіцыйная ўплывовая беларуская палітычная сіла. Тым часам уся ўлада была ў старой савецкай каланіяльнай наменклатуры. У галовах гэтых людзей панаваў кампрадорскі, каланіяльны спосаб думання і спадзяванні на вяртанне СССР. Яны прыстасоўваліся да новых абставін вяла і з аглядкай, не мелі ніякай ідэйнай перспектывы, акрамя азірання ў тыл ды ў Маскву. Прамаскоўскі рэжым, унутраная акупацыя і антыбеларуская дыктатура лёгка вынікалі з такіх абставін, дзе спецслужбы чужой дзяржавы мелі поўную свабоду дзеянняў.

У пачатку 90-х гг. падзеі развіваліся хутка. Склалася, аднак, трагічная сітуацыя. Нацыянальны, ідэйны і дэмакратычны авангард — Беларускі Народны Фронт і ягоныя прадстаўнікі здолелі энергічна ўключыцца ў рэчышча падзей і здабыць незалежнасць Бацькаўшчыны. Але грамадства, прыдушанае векавымі рэпрэсіямі, вынішчанае бальшавіцкім генацыдам і камуністычнай прапагандай, не паспявала за ідэйнымі пераменамі, дрэнна арыентавалася і не зусім разумела сутнасць і неабходнасць дзяржаўнага нацыянальнага развіцця. Час для нацыянальна-культурнага асветніцтва мас аказаўся занадта кароткім, каб масы людзей пачалі актыўна ўдзельнічаць у фарміраванні незалежнай дзяржавы, падтрымліваць палітычны авангард, імкнуцца да перамен. Грамадства пасля развітання з камуністамі засталося па-савецку пасіўным у пытанні нацыянальна-ідэйнай перамены ўлады, рэагуючы непасрэдна толькі на сацыяльнае пагаршэнне свайго становішча і не разумеючы яго прычын. Пасля ліквідацыі СССР і КПСС пратэстны антыкамуністычны і антыкаланіяльны ўздым скончыўся.

У новай незалежнай Беларусі прыжылася старая савецкая каланіяльная ўлада і ў значнай ступені засталося старое дэфармаванае савецкае грамадства. Тут самае істотнае было ў тым, што старая савецкая наменклатура на Беларусі была агулам антынацыянальная, а грамадства (таксама агулам) — нацыянальна індэферэнтнае. Калі краіны Балтыі, што вярнулі незалежнасць, мелі 22 гады развіцця ў незалежнай нацыянальнай дзяржаве (выраслa цэлае паўнавартаснае пакаленне), то на Беларусі ў гэты час была суцэльная расійска-камуністычная ноч, НКВД, расстрэлы, рэпрэсіі і генацыд, дэфензіва і паланізацыя (на захадзе). Цэлае пакаленне лепшых беларусаў было расстраляна ў шматлікіх Курапатах, згноена ў Сібіры, замучанае ў сталінскім ГУЛАГу. Становішча ў Беларусі ў корані адрозніваласа ад становішча ў Прыбалтыцы ці, тым больш, у Польшчы альбо ў Чэхаславаччыне. Каб хутка і карэнным чынам перамяніць няўстойлівую, каланіяльна-ментальную сітуацыю, што існавала ў пачатку 90-х, быў толькі адзін спосаб, — улада ў Беларусі мусіла належаць Народнаму Фронту.

Адэкватная беларуская дэмакратычная ўлада праводзіла б адэкватную беларускую нацыянальна-асветніцкую, эканамічную, сацыяльную, культурную і дэмакратычную палітыку, што дазволіла б вывесці грамадства ў нацыянальна-цывілізаваны стан, адрадзіць нацыянальна-грамадскую нармальнасць.

Нягледзячы на складанасць абставін у 90-х гадах, прыход да ўлады Народнага Фронту быў цалкам выканальнай задачай, калі б не ўмяшанне Расіі ў беларускія справы, у першую чаргу — яе спецслужбаў, і стварэнне імі кантролю над урадам Кебіча, над КДБ, над цэлымі палітычнымі групамі. Адна з іх была прыведзена да ўлады.

Рэжым унутранай прарасійскай акупацыі, выкліканы гэтай "траянскай" групай (якая пазней распалася), стаў надзвычай разбуральным для беларускай нацыі і культуры, паставіў пад пастаянную пагрозу незалежнасць Беларусі.

Прамаскоўскі рэжым сфарміраваўся як улада грубага аўтарытарызму, з усімі прыкметамі мафійнай і антыбеларускай дыктатуры. Знішчэнне Народнага Фронту як нацыянальнай альтэрнатывы рэжыму стала адной з галоўных задач уладнай групы.

Гэтая задача, тым не менш, належаць Народнаму Фронту.

Адэкватная беларуская дэмакратычная ўлада праводзіла б адэкватную беларускую нацыянальна-асветніцкую, эканамічную, сацыяльную, культурную і дэмакратычную палітыку, што дазволіла б вывесці грамадства ў нацыянальна-цывілізаваны стан, адрадзіць нацыянальна-грамадскую нармальнасць.

Нягледзячы на складанасць абставін у 90-х гадах, прыход да ўлады Народнага Фронту быў цалкам выканальнай задачай, калі б не ўмяшанне Расіі ў беларускія справы, у першую чаргу — яе спецслужбаў, і стварэнне імі кантролю над урадам Кебіча, над КДБ, над цэлымі палітычнымі групамі. Адна з іх была прыведзена да ўлады.

Рэжым унутранай прарасійскай акупацыі, выкліканы гэтай "траянскай" групай (якая пазней распалася), стаў надзвычай разбуральным для беларускай нацыі і культуры, паставіў пад пастаянную пагрозу незалежнасць Беларусі.

Прамаскоўскі рэжым сфарміраваўся як улада грубага аўтарытарызму, з усімі прыкметамі мафійнай і антыбеларускай дыктатуры. Знішчэнне Народнага Фронту як нацыянальнай альтэрнатывы рэжыму стала адной з галоўных задач уладнай групы.

Гэтая задача, тым не менш, належаць Народнаму Фронту.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

БЛІЦ

Днямі небезвядомы англійскі піяршчык лорд Цімаці Бэл, які заключыў з урадам Беларусі кантракт аб паляпшэнні іміджу нашай краіны на міжнароднай арэне, заявіў літаральна наступнае: "Большасць беларусаў — задаволеныя і шчаслівыя".

Нам стала вельмі цікава, карыстаючыся якімі крыніцамі Цімаці Бэл зрабіў такую выснову. Таму мы вырашылі яго пераправерыць і задалі некаторым вядомым асобам такое пытанне:

«Ці адчуваеце вы сябе шчаслівымі і задаволенымі ў сённяшняй Беларусі, і што б пры сустрэчы з лордам Бэлам пра беларускае жыццё сказалі яму Вы?»

Зміцер БАРТОСІК, бард:

— Шчасце і задаволенасць — гэта розныя рэчы. І пастаянна адчуваць сябе шчаслівым чалавек не можа... Шчасце звязана найперш з сям'ёй і з дзецьмі. Паколькі з гэтым у мяне ўсё ў парадку, то шчаслівым я сябе раз-пораз адчуваю. А задаволеным у гэтай краіне думаючы чалавек быць ну ніяк не можа... Тут і тлумачыць нічога не варта, бо гэта як двойчы два — чатыры. Таму пасля заявы лорда, мне з ім зусім размаўляць не хочацца...

Генадзь БУРАЎКІН, паэт:

— Ну як я магу быць задаволеным і шчаслівым, калі штодзень адчуваю, як топчуць самае святое для мяне — беларускую гісторыю, мову, культуру. Тыя, хто думае, што святыні можна замяніць "чаркай і скваркай", магчыма, адчуваюць сабе шчаслівымі. А я — не. І сэнс майго жыцця ў веры. Веры ў тое, што прыйдзе дзень, калі Беларусь стане сапраўды беларускай з усімі прыкметамі — мовай, культурай і ўласнай гісторыяй. Веру, што дачакаюся, тады і стану шчаслівым.

А Бэлу, пры нагодзе, я б параіў прыехаць у Беларусь не лордам, а простым чалавекам, і паспрабаваць пажыць тут. Колькі зможа. Можа, тады ён бы на сабе адчуў усю паўнату "шчасця і задаволенасці" нашага народа...

Андрэй БАСТУНЕЦ, юрыст:

— У невялікай ступені стан майго шчасця і задаволенасці залежыць ад палітычнай сітуацыі ў Беларусі. На мой погляд, так быць і павінна. Таму ўвагу лорда Бэла я б звярнуў на ўзровень жыцця канкрэтных людзей, звярнуў бы ягоную ўвагу на тое, што ўмяшальніцтва дзяржавы ў жыццё людзей перашкаджае ім быць шчаслівымі і перашкаджае ім рабіць тое, што яны ўмеюць рабіць таленавіта.

І, зразумела, я б звярнуў ягоную ўвагу на стан незалежных сродкаў масавай інфармацыі. Сказаў бы аб тым, што тая ж "Народная воля" па чыёйсьці злой волі вымушана "шчасліва" друкавацца аж у Смаленску...

Дзіяна ПАЎЛАВЕЦ, пенсіянерка:

— У асабістым плане я, можа, і адчуваю сябе шчаслівай — усё ж такі выжыла ў гады ваеннага ліхалецця, выгадавала дваіх дзяцей, унукаў, ужо маю праўнукаў... Але ў сённяшняй Беларусі мне перш за ўсё не хапае для поўнага шчасця веры. Веры ў тое, што паказваюць па БТ. Я вельмі хачу пажыць у той Беларусі, якую там малююць.

Да таго ж для поўнага шчасця мне не хапае адчування рэальнага клопату дзяржавы аб пенсіянерах...

А што да лорда Бэла, то я б запыталася ў яго, на якіх дадзеных ён грунтаваўся, сцвярджаючы, што "шчаслівых і задаволеных" большасць. Без мяне як мінімум народ, што называецца, не поўны. Канкрэтна ў мяне лорд ні пра што не пытаўся. Таму, пры нагодзе, я б проста запрасіла яго да сябе дадому. Хай бы паглядзеў, як жывуць пенсіянеры.

Анатоль ЛЯБЕДЗЬКА, старшыня Аб'яднанай грамадзянскай партыі:

— Калі разумець пад шчасцем добрую сям'ю і надзейных сяброў, то я, канечне, шчаслівы чалавек. А што да астатняга, то не можа быць шчаслівай большасць народа, які пазбаўлены права выбару. Беларусы якраз тыя, за каго вырашаюць і выбіраюць на самым версе.

Для таго, каб упэўніцца ў тым, што я правы, я б параіў лорду Бэлу з'ездзіць у любую беларускую вёску, каб на ўласныя вочы пабачыць, як співаецца "ад шчасця і задаволенасці" народ.

Да таго ж пра "шчасце і задаволенасць" лорду Бэлу шмат бы маглі расказаць у сем'ях Андрэя Кіма, Сяргея Парсюкевіча, Аляксандра Казуліна...

Зінаіда ГАНЧАР, жонка зніклага палітыка Віктара Ганчара:

— Пасля таго, што здарылася з маім мужам, я ніколі не буду шчаслівай і задаволенай, бо хачу даведацца праўды. Лорд Бэл можа гаварыць што заўгодна, і я веру, што ён сустрэў у Беларусі шчаслівых і задаволеных людзей. Таму што ён са "спецыфічным" народам сустракаўся — усе з атачэння Лукашэнкі. Я не думаю, што лорд Бэл не ведае пра зніклых палітыкаў, ён проста штучна замоўчвае гэтую праблему, малюючы Беларусь райскім кутком на зямлі. Калі б я сустрэла лорда Бэла, я б параіла яму глядзець на Беларусь не з акна аўто, а вачыма простых людзей. Да таго ж я б запыталася ў яго, ці лічыў бы ён сябе задаволеным, калі б жыў пад пагрозай штодзённага арышту альбо ўвогуле знікнення?..

Апытанне праводзіў Віталь ГАРБУЗАЎ.

Народная Воля http://www.nv-online.info
23 КАСТРЫЧНІКА 2008 г.

Гэта магутная песня ў жыцці нацыі

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Беларуская нацыянальная альтэрнатыва — гэта смяротная небяспека для прамаскоўскага рэжыму. На змаганне з БНФ рэжым кінуў значныя сілы, ужываў спецыяльныя метады. Негатыўны вынік у барацьбе з Фронтам быў дасягнуты ў 1999 годзе, калі былі аб'яднаны дзеянні рэжыму (найперш КДБ), Масквы і палітыкі Еўрасаюза.

Знішчыць Фронт еўрарэжымнай каліцыі спецслужбаў, аднак, не ўдалося. Але ў 1999 годзе арганізацыю раскалолі. Неўзабаве пад непасрэдным уплывам "еўрадыпламатаў" была створана запланаваная "аб'яднаная дэмакратычная апазіцыя", куды ўвайшлі розныя малыя партыі (створаныя ў першай палове 90-х), людзі, дэманстратыўна выштурхнутыя Лукашэнкам з групы ўлады, камуністы, фантомная "ліберальная" партыя С.Гайдукевіча і іншыя групкі і тыпажы, часам адкрыта варожыя беларушчыне, а таксама адколатая частка БНФ — так званыя "прагматыкі".

"Аб'яднаная апазіцыя" — характэрны прадукт еўрапалітыкі ва Усходняй Еўропе. Выходзячы з ацэнкі палітычнага канфлікту ў Беларусі, з разумення нацыянальных інтарэсаў і сэнсу палітычнага змагання, — гэта тыпова маргінальная з'ява ў беларускай палітыцы, якую і Еўрасаюз, і Масква (і нават, ускосным чынам — рэжым) тут жа паднялі на шчыт.

Свае легальныя кантакты, сувязі і каналы ўплыву на рэжым Еўрасаюз і Масква выбудавалі праз гэтую маргінальную "апазіцыю", цалкам ігнаруючы ўсё астатняе, што звязана з Адраджэннем і рэальнай беларускай палітыкай. Ніякіх палітычных вынікаў ад "дзейнасці" маргінальнай "апазіцыі" не магло быць і, натуральна, не было. Штучнасць яе была відавочная. Момант ісціны найбольш выразна настаў у верасні—кастрычніку гэтага года падчас так званых "парламенцкіх" выбараў у Беларусі.

Ваенны напад Расіі на Грузію летам 2008 года і рэакцыя на яго ў Еўропе агалілі сутнасць еўрапалітыкі ў Беларусі. Еўропа прадэманстравала зноў свой тыповы ўзровень, засведчыўшы, што інтарэсы для яе важней за ўсялякія прынцыпы. Еўрасаюз пакінуў сваю "апазіцыю" і пачаў інтэнсіўна наладжваць сувязі з рэжымам Лукашэнкі, рахуючы свае геапалітычныя інтарэсы.

"Нас кінулі!" — залямантавалі на крымінальным жаргоне падстаўныя апазіцыянеры. Такі ёсць фінал палітычнай аферы з "апазіцыяй"на Беларусі. Перыяд існавання падстаўной апазіцыі — гэта дэманстрацыя стагнацыі і маргіналізму ў палітыцы, пры дапамозе якой непрыяцелі Беларусі хацелі ўплываць на рэжым Лукашэнкі і нішчыць беларускі нацыянальна-вызвольны і адраджэнскі рух. Страты ад гэтай імітацыі для беларускай палітыкі відавочныя.

***

Беларускі Народны Фронт — гэта не толькі наша дзяржаўная незалежнасць, не толькі сапраўдная беларуская дэмакратычная палітыка, не толькі беларускае нацыянальнае Адраджэнне — **гэта цэлая яркая эпоха ў жыцці нацыі і ў найноўшай беларускай гісторыі XX стагоддзя**. Фронт і ягоная дэпутацкая Апазіцыя ў Вярхоўным Савеце 12-га склікання паднялі і праілюстравалі на фактах, прыкладах — **і вырашылі** найбольш важныя і балючыя пытанні беларускага народа: пра радыяцыю і злачынства Чарнобыля, пра генацыд і расстрэлы беларусаў расійскімі бальшавікамі, пра вяртанне беларусаў на Бацькаўшчыну з расійскіх войнаў, з гарачых кропак і з савецкага войска, пра ліквідацыю прывілеяў камуністычнай наменклатуры, ліквідацыю дзейнасці кампартыі і камсамола ў Беларусі, пра стварэнне беларускага войска, пра ўвядзенне беларускіх грошай, пра беларускае грамадзянства, пра дывэрсіфікацыю рэсурсаў (Балта-Чарнаморскі нафтавы калектар), пра беларускія дзяржаўныя сімвалы (вярнулі *Бел-Чырвона-Белы сцяг і герб Пагоня*), пра дзяржаўнасць беларускай мовы, пра вяртанне беларускай школы і адукацыі, пра стварэнне сістэмы ўлады беларускай незалежнай дзяржавы, пра разбуральную ролю расійскай палітыкі ў жыцці беларускай нацыі.

Безумоўны ўплыў адраджэнскай ідэалогіі (і нават тэрміналогіі Фронту) адбіўся на ўяўленнях, светапоглядзе, думках і думанні цэлага пакалення беларусаў і ўсяго грамадства.

Фронтаўскі працяг, рэальная беларуская пазіцыя Адраджэння і палітыка, якая зыходзіць з беларускіх нацыянальных інтарэсаў, сканцэнтравана цяпер у дзейнасці і ідэалогіі Кансерватыўна-Хрысціянскай партыі — БНФ. Гэта аснова БНФ, якая засталася пасля расколу 1999 года і адыходу "прагматыкаў". Рэчаіснасць выразна паказала, што "прагматыкі" страчаныя для беларускай нацыянальнай палітыкі назаўсёды (ва ўсякім разе, пры гэтым рэжыме). Кампраметацыя ўдзелам ў падстаўной "апазіцыі", супрацоўніцтва там з камуністамі, са старой і варожай беларускаму руху камуністычнай наменклатурай (агітацыя за прэзідэнцтва Уладзіміра Ганчарыка, Міхаіла Марыніча), сумніўныя кантакты з Масквой, поўная і пакорная ўлегласць усім і любым вымогам палітыкі Еўрасаюза ўзамен на фінансаванне, аплату палітычнай працы і яе імітацыю (што асабліва выразна засведчылі выбарчыя кампаніі) — усё гэта паказвае, што раскол БНФ выявіў істотныя разыходжанні ў ідэалогіі, прынцыпах, падыходах у палітыцы, якія выразна таксама відаць у сцвярджэннях гэтых людзей, напрыклад, як гэтае: *"нацыянальна-вызвольная ідэя, якая была стрыжнем у дзейнасці БНФ з канца 80-х гг., у значнай ступені вычарпала сябе"... Аптымальна было б не падзяліць Фронт, а аб'яднаць яго з Аб'яднанай грамадзянскай партыяй і іншымі партыямі гэтага накірунку"*. (***Ю.Хадыка***. *Бюлетэнь "Избиратель", №9, чэрвень, 1999 г.; "Беларускія Ведамасці", 2001, № 2 (32), стар. 13).* Сімптаматычна, што такое было напісана тады, калі "прагматыкі" рыхтавалі пераварот у БНФ.

Супольным з гэтымі людзьмі (некалі сябрамі і аднадумцамі) застаўся толькі пачатак — хвалюючы час беларускай нацыянальнай рэвалюцыі. Гэта тое, што ўсіх нас аб'ектыўна лучыць, заклікае да стрыманасці і разумення.

***

Беларускі Народны Фронт — гэта магутная песня ў жыцці нацыі, якая гучыць у сэрцы беларусаў і хутка (набліжаецца час) вырвецца голасна на свабоду. Спявайма яе.

Настае час новых выпрабаванняў і нельга яго змарнаваць. Адраджэнне новага беларускага руху павінна аб'яднаць усіх беларусаў на грунце універсальнай і вялікай ідэі, патрэбнай усім — гэта Беларуская нацыянальная ідэя. Гэтая ідэя, працягам якой ёсць вольная, квітнеючая, шчаслівая Беларусь, дзе ўладарыць светлы розум і добрае сэрца, дзе гучыць наша вялікая Беларуская мова, дзе веецца наш Бел-Чырвона-Белы Сцяг і грозная Пагоня сцеражэ ўваход.

Не трэба чакаць нічога зверху, каб нехта нешта арганізаваў ці зрабіў. Маючы Беларускую ідэю ў сэрцы, дастаткова, каб арганізавацца ў любой галіне і рабіць для дабра Беларусі. Тады з мноства малых спраў утвараецца вялікі рух за беларускую Беларусь, за розум і волю без цемры, без Расіі і дыктатуры.

Яшчэ прыйдзе, настане другое прышэсце Народнага Фронту. Яно прынясе рашаючую і канцавую перамогу для Беларусі. Будучыня нашай Айчыны будзе велічнай і магутнай.

Зянон ПАЗЬНЯК.

10 кастрычніка 2008 г.

СУД

Іван ШЫЛА: «У пэўным сэнсе я заслужыў сваё выключэнне...»

31 кастрычніка ў Салігорскім раённым судзе будзе разглядацца справа аб выключэнні са школы маладафронтаўца Івана Шылы.

Некалькі месяцаў суд зацягваў справу, не жадаючы прымаць яе да разгляду і адсылаючы пазыўніка — бацьку маладзёна Уладзіміра Шылу — у аддзел адукацыі. Але пасля таго, як Уладзімір 2 кастрычніка зноў звярнуўся ў суд Салігорскага раёна, там пагадзіліся справу разглядзець. І прызначылі дату пасяджэння на 31 кастрычніка.

Як паведаміў "Народнай волі" Іван Шыла, асаблівай падрыхтоўкі да судовага пасяджэння не вядзецца.

"Наогул, гэтым займаюся не столькі я, колькі мой бацька і адвакат, — распавёў Іван. — *16 кастрычніка адбыліся папярэднія слуханні, дзе былі абмеркаваны пазіцыі бакоў. Да 31 кастрычніка ўжо сфармуляваны пэўныя прэтэнзіі да працэдуры майго выключэння са школы. Менавіта не да самога факту ці прычын, а да працэдуры, якая, на наш погляд, была незаконнай".*

Іван прызнаўся, што казаць, нібыта яго выключэнне са школы зроблена па палітычных матывах, — недакладна.

"У пэўным сэнсе я заслужыў сваё выключэнне — з-за сваіх пропускаў, паводзін, — паведаміў ён. — *Нават калі 31 кастрычніка будзе прынята нейкае рашэнне, нагода майго выключэння нікуды не знікне".*

Аднак у любым выпадку малады чалавек хаця б зможа атрымаць атэстат і працягваць навучанне ў ВНУ.

"Атэстат я атрымаю не раней за май, калі буду мець права здаць іспыт экстэрнам, — падзяліўся Іван. — *Яшчэ не вырашыўся з прынцыповым момантам: выбраць навучанне на завочным аддзяленні ў беларускай ВНУ, або ехаць у Літву ці Польшчу. Аднак паступаць буду ў любым выпадку, бо абавязкі ў "Маладым фронце", адказнасць перад сябрамі — важныя, але ёсць яшчэ і будучыня, у якой без вышэйшай адукацыі я сябе не бачу".*

Вера ПУЛІХАВА.

ДАВЕДКА

Намеснік старшыні незарэгістраванай арганізацыі "Малады фронт" Іван Шыла быў выключаны са школы "за актыўную грамадскую дзейнасць" за дзень да апошняга экзамена па англійскай мове. Спачатку педагагічны савет школы дапусціў маладога чалавека да экзаменаў, але потым па настойлівым загадзе "зверху" пры паўторным галасаванні педагагічны савет прыняў рашэнне аб выключэнні хлопца са школы. Атэстат Іван так і не атрымаў.

КАРОТКА

Свецкая ўзнагарода царкоўным іерархам

За значны асабісты ўклад у духоўнае адраджэнне беларускага народа, умацаванне дружбы і культурных сувязяў паміж народамі Беларусі і Расіі ордэнам Пашаны ўзнагароджаны патрыярх Маскоўскі і ўсяе Русі Алексій II і мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі.

Нагадаем, Патрыярх Маскоўскі і ўсяе Русі Алексій II наведае з візітам Беларусь 23—25 кастрычніка.

Зварот Абхазіі і Паўднёвай Асеціі недзе згубіўся

У Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі пакуль не паступала дакументаў з просьбай аб прызнанні незалежнасці Абхазіі і Паўднёвай Асеціі.

Пра гэта паведаміў на прэс-канферэнцыі ў Мінску старшыня ніжняй палаты беларускага парламента Вадзім Папоў.

"Пытанне прызнання-непрызнання — досыць тонкая матэрыя. Гэта заўсёды працэс двухбаковых адносін, што б міжнародныя структуры ні рабілі. Таму працэс прызнання Паўднёвай Асеціі і Абхазіі — гэта пытанне наступнага парламента Беларусі", — падкрэсліў Вадзім Папоў.

Беларусь скараціла транзіт нафты

Па выніках дзевяці месяцаў гэтага года па тэрыторыі Беларусі перакачана 64,1 мільёна тон нафты, што на 5,2% менш, чым у студзені-верасні мінулага года.

Перапампоўку нафты забяспечваюць РУП "Гомельтранснафта "Дружба" і Наваполацкае прадпрыемства па транспарціроўцы нафты "Дружба".

Паліклінікі перапоўнены, і па Мінску гуляюць чуткі, што пачынаецца грып

Але гэта не так. У кантрольных гарадах Беларусі зарэгістравана 46.846 выпадкаў ВРВІ і грыпу, што менш і ў параўнанні з папярэднім тыднем, і аналагічным перыядам мінулага года.

Пра гэта паведаміла загадчыца аддзялення імунапрафілактыкі Рэспубліканскага цэнтра гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Вераніка Шымановіч.

Дарэчы, спецыялісты нагадваюць, што зараз самы час зрабіць прышчэпку ад грыпу, эпідэмія якога ў Беларусі чакаецца ў канцы студзеня — пачатку лютага 2009 года. Згодна з прагнозамі спецыялістаў, яна не будзе значна адрознівацца ад леташніх сезонных эпідэмій.

У Беларусі адкрыўся музей Яна Паўла II

У вёсцы Парыж Пастаўскага раёна Віцебскай вобласці адкрыліся музей Яна Паўла II і новы касцёл, а таксама адбылося ўрачыстае асвячэнне імправізаванай "Эйфелевай вежы".

Ініцыятыва ўзвядзення гэтых пабудоў належыць ксяндзу Юозасу Бульку — кіраўніку мясцовай каталіцкай парафіі, настаяцелю касцёла Святой Ганны ў вёсцы Мосар Глыбоцкага раёна.

Беларуская "Эйфелева вежа" адрозніваецца ад славутай французскай тым, што яе вянчае

Мірны скатваецца ўніз

Беларус Максім Мірны апусціўся з 26-га на 32-е месца ў рэйтынгу парных ігракоў. Новыя рэйтынгі Асацыяцыі тэнісістаў-прафесіяналаў апублікаваны на гэтым тыдні. Гэта горшы вынік 31-гадовага спартсмена пасля 7 жніўня 2000 года. У адзіночным рэйтынгу Жаночай тэніснай асацыяцыі Вікторыя Азаранка засталася на 18-й пазіцыі, Вольга Гаварцова перамясцілася з 45-й на 46-ю, Кацярына Дзегалевіч — з 135-й на 137-ю, Анастасія Якімава — засталася на 113-й. У парным рэйтынгу В.Азаранка ўзнялася з 15-га на 13-е месца, В.Гаварцова — апусцілася з 55-га на 57-е, К.Дзегалевіч — з 74-га на 75-е, Таццяна Пучак — з 35-га на 36-е.

Васіль ЖУКОВІЧ, паэт

Ці ж ланцугом ахопяць нашу волю?

Я не палітык, ды не магу не цікавіцца палітычнымі падзеямі, што адбываюцца ў свеце, а найперш, вядома, у роднай Беларусі. У свой час, натуральна, вітаў падзенне таталітарнай сістэмы, распад "адзінага, магутнага, непарушнага Савецкага Саюза", што давала шанец нам, беларусам, адрадзіць сваю Бацькаўшчыну. Тады з'явіліся першыя парасткі дэмакратыі.

Мяне, літаратара, чыя творчасць пачалася ў час вядомай хрушчоўскай "адлігі", моцна ўражвала і радавала разняволенне друку яшчэ і да адмены цэнзуры. Артыкул "Курапаты — дарога смерці" нечакана з'явіўся 3.06.1988 года: гэта — поўная трагізму публікацыя Зянона Пазьняка і Яўгена Шмыгалёва ў "ЛіМе", якім тады, дарэчы, кіраваў будучы народны выбраннік Анатоль Вярцінскі. Гэта была, як цяпер зразумела, падзея знакавая, ад якой быў адзін крок да першых масавых мітынгаў, скіраваных супраць сталінскага генацыду ды ўсякага насілля, да стварэння "Мартыралогу Беларусі" Беларускага Народнага Фронту. Гэта, па сутнасці, быў пачатак руху за незалежную Беларусь.

...Пасля першага мітынгу ў Курапатах наступны, 30 кастрычніка — не дазволены ўладамі — быў прымеркаваны да восеньскіх "Дзядоў" 1988 года. Свае ўражанні пачну лірыка-публіцыстычным вершам, напісаным мною па гарачых слядах неардынарнай падзеі. Ён называецца "Я — сведка" і мае падзагаловак "Горкая іронія":

Начальнік УУС Мінгарвыканкама
палкоўнік Піліпенка!
У нядзелю, трыццатага кастрычніка,
сабраўся я, паэт беларускі,
на Усходнія могілкі,
каб ускласці там кветкі
на магілу славутага Караткевіча.
Са мною пайшла і жонка,
настаўніца пачатковых класаў.
З Зялёнага Лугу ішлі пехатою, —
Дзякуй старшыні выканкама,
што не пусціў туды транспарт,
мы косці свае размялі,
падыхалі свежым паветрам.
Але неўзабаве пражылі недаўменне,
бо ладны кавалак дарогі ішлі каля "фронту",
які утварылі дружыннікі, міліцыянты.
На нас паглядалі нібы на злачынцаў
ці парушальнікаў спакою, —
аказваецца, меў там адбыцца
забаронены мітынг-рэквіем,
які замінаў як быццам,
па меркаваннях начальства,
"камсамольскім гулянням"
(можна падумаць, нібыта нашчадкам
трэба гуляць на магілах продкаў,
а не ўшаноўваць іх памяць...).
Народу сышлося багата.
Прабачце, таварыш палкоўнік,
за нетаропкі малюнак:
я — не рамантык, я — рэаліст.
А, ўласна, чаму я — да вас?..
Там, ля брамы Усходніх могілак,
убачыў я дэманстрацыю
вашай тэхнікі, вашых сіл, —
карціна ўнушальная:
машыны, дубінкі, шчыты, вадамёты,
балончыкі са слёзацечным газам,
а галоўнае — дужыя, гладкія,
быццам адборныя, міліцыянты.
Цень мітынгу-рэквіему
падаўлялі рашуча:
ланцугі жывой сілы ішлі на людзей.
За жанчын я ў натоўпе баяўся:
хоць бы рэбры ім не паламалі.
Афіцэры затое сябе адчувалі арламі
І давалі крутыя каманды.
Вы, палкоўнік, за гэта ім прэміі дайце,
(хоць кожны з іх мае ў месяц
непараўнана больш, чым настаўнік,
не кажучы пра бібліятэкара,
інжынера і медыка):
для паслушэнства галоўнае — стымул.
Ну і вышэй далажыць не забудзьце,
што трыццатага кастрычніка
ля Усходніх могілак
забяспечаны быў "парадак":
мітынг-рэквіем там не адбыўся.
А тое, што над людзьмі
лунала душа Караткевіча,
вы, палкоўнік, тут ні пры чым:
душу не дастаneш дубінкай
альбо балончыкам з газам,
ці нават і вадамётам,
і агнястрэльнаю зброяй.
Над ёю, душой, няўладныя
інструкцыі і загады —
ні вашы, ні тых, хто над вамі,
ні тых, хто вышэй і над імі, —
душа — над усімі.

31.10.—04.11.1988 г.

Дадаць да гэтага, вядома, ёсць што. Калі мы з вуліцы Каліноўскага пайшлі ў патрэбным накірунку, некаторыя "ахоўнікі парадку" абураліся: "И эти сунутся! Не сидится дома..." Ля Усходніх могілак людзей было мора, і мы з жонкай далучыліся да іх. Усе чакалі пачатку мітынгу. А між тым нейкі міліцэйскі чын (здаецца, маёр) нястомна крычаў у рупар, паўтараў сваю каманду, каб людзі разыходзіліся, пагражаў, што будзе прыменена сіла. Такое было ўражанне, што да месца падзеі звезлі з усёй рэспублікі міліцыю, за якою стаяла безліч машын, іншай тэхнікі. Але ніхто не пакідаў месца збору, усе чакалі выступу лідэра дэмакратычнага руху Зянона Пазьняка, якога "ахоўнікі парадку" стараліся схапіць з прымяненнем "чаромхі". Але яго з усіх бакоў ахоўваў народ..

Ды як толькі звярнуўся ён да прысутных, тут і пачалася "віхура": моцныя шарэнгі грубых, добра адкормленых міліцыянтаў рынуліся на ўсіх, хто прагнуў пачуць слова праўды. Так ціснулі, што цяжка было дыхаць. І вельмі хутка, па сутнасці імгненна ўсіх нас падзялілі на дзве вялікія часткі: адну палову адціснулі ў бок горада, другую — у бок дарогі, што вядзе на Уручча. Так атрымалася, што мы з жонкай апынуліся ў розных натоўпах. Я пачаў азірацца, каб нейкім цудам угледзець яе. Цуд адбыўся: яна, трапіўшы ў жывы ланцуг, крычала: "Не магу дыхаць! Не душыце!" Неяк зжаліліся, адпусцілі, і Вера ўбачыла мяне, дагнала, мы пайшлі за той часткай народу, што рушыла разам з Пазьняком.

Вядома ж, усе спадзяваліся дайсці да Курапатаў, каб там аддаць належнае памяці ахвяраў таталітарызму. Аднак жа туды нас не пусцілі, мы былі адціснутыя ў поле, недалёка ад нейкага кар'ера. Там у мяне пачаў складвацца верш "Мітынг у полі":

Год высакосны — восемдзесят восьмы,
Трыццатага кастрычніка зеніт.
Міліцыяй адціснутыя, вось мы
У полі, у часовай цішыні.
Тут цэлы лес людзей адкрытых, смелых,
З'яднаных яснай мэтаю святой.
Вiецца лёгкі рой сцяжынак белых
Над галаю Зянона галавой.
Шырокае душы людское поле,
Насенне ўпала не на камяні.
Ці ланцугом ахопяць нашу волю?
Глядзі, яго ўжо цягнуць з цішыні!

...Новы жывы ланцуг вайскоўцаў наступаў здаля. Наша грамада, з'яднаная, пэўна, не столькі нечаканымі пакутамі, а хутчэй, разняволеннем духу, паспела пачуць нешта запаветнае ад прызнанага лідэра Зянона Пазьняка, ад пісьменніка Уладзіміра Арлова.

Гаворка ішла пра непазбежнасць перамен, пра адраджэнне нацыянальнай свядомасці і нашай гераічнай Бацькаўшчыны, пра тое, што ў нашага Адраджэньня два крылы — гістарычная памяць і родная мова.

...Далей карціна зноўку рэзка памянялася. Войска наступала, некаторых пачалі хапаць і цягнуць у машыны. Зянон Пазьняк звяртаўся да салдат, да іх розуму, да грамады, заклікаў быць разам. А так яно і было: калі і давялося неўзабаве згарнуць гаворку і вяртацца ў горад, людзі не пакідалі свайго лідэра. Асабліва пільныя аказаліся жанчыны — і там, ля могілак, і тут, у полі.

Думаецца пра невымоўна цяжкі наш шлях да Будучыні. У бальшыні з нас чыстае сумленне і рубцы на сэрцы. Найпершы рубец — ад камуністычнай дыктатуры, якая па-д'ябальску яскрава праявіла сябе падаўляючай сілай у той восеньскі дзень, дваццаць гадоў таму. Ды яе даўно няма. Так ёй і трэба! А мы ідзём — і ўсё ж дойдзем (калі не мы, то нашы дзеці і ўнукі) да запаветнай мэты!

Народная Воля http://www.nv-online.info
23 КАСТРЫЧНІКА 2008 г.

Сможет ли Беларусь изолироваться от мирового финансового кризиса?

Борис ЖЕЛИБА,
профессор, доктор экономических наук

Финансовый кризис, который изначально проявился в США в виде кризиса ипотечного рынка, набрал силу и распространился на всю мировую экономику. Его истоки поначалу не очень освещались в нашей прессе: это же там у них, далеко. Навыдавали кредитов на финансирование недвижимости под залог той же или другой недвижимости, перекредитовались и не рассчитали силу, то есть ресурсы ипотечных банков. А когда пошли массовые невозвраты займов по каким-то сугубо американским причинам, образовавшиеся бреши нечем стало закрывать. К тому же в банковском деле есть очень опасный риск — риск одновременного снятия денег вкладчиками. Как только они пронюхивают, что их родной банк попал в тяжелое финансовое положение, разрывают с ним всякие договоры и бросаются снимать свои кровные сбережения-накопления, пока они не пропали. Естественно, по банковскому и гражданскому законодательству банк любой страны обязан вернуть деньги вкладчиков, которые составляют его привлеченный капитал. А как их вернуть, если банк задействует эти деньги в тех же ипотечных кредитах, имеющих долговременный характер.

Составить представление о финансовом состоянии банков, других компаний и фирм помогает фондовая биржа. В развитых странах ценные бумаги и место, где регулярно происходят торги, придумали довольно давно — несколько столетий назад. Именно тогда товаром на рынке стали целые имущественные хозяйственные комплексы, которые на величину стоимости своего имущества эмитировали (выпускали) акции. Если у акционерного общества финансово-хозяйственная деятельность шла успешно и по своим акциям оно регулярно выплачивало акционерам приличные дивиденды, то рыночная цена его ценных бумаг возрастала и становилась заметно выше первоначального номинала акций. А если дела шли плохо — все происходило с точностью до наоборот. Первая реакция владельцев ценных бумаг — сбыть те из них, котировки которых резко пошли вниз. Иначе потом продешевишь еще больше. Акции и облигации стали своего рода финансовыми деньгами, которые представляли ценность имущественного, а значит, реального промышленного и торгового капитала. В странах, где экономика в целом шла на подъем, котировки, то есть биржевые цены ценных бумаг, также поднимались. В таком случае стали вести речь о фиктивном капитале, потому что биржевые котировки бумаг значительно отрывались от реального капитала, который они представляли. Такой растущий разрыв, что называется, "перегревал" экономику и чреват был обвалом финансового рынка, в первую очередь — резким последующим снижением биржевых котировок. Поэтому, когда сейчас газеты сообщают, что тот или иной олигарх потерял столько-то миллиардов долларов или рублей, не стоит за них переживать. Ну, котировались их акции по цене 1000, упали их котировки до 500. Завтра пойдут вверх, а материально-вещественная основа капитала осталась прежней.

Сегодня мировая экономика интернационализировалась. Погоду в ней во многом стали определять международные корпорации. На важнейших фондовых биржах сформировались интегральные индексы, которые в обобщающем, концентрированном виде отражают состояние экономик, анализируя финансовое положение так называемых голубых фишек страны — крупнейших и ведущих компаний. Типичный пример — индекс Доу Джонса нью-йоркской фондовой биржи. Мировая экономика глобализировалась. Банки кредитуют друг друга, кредитуют страховые и инвестиционные компании, других клиентов из разных стран. По этой причине американский ипотечный кризис быстро перебросился сначала в Англию, затем в другие западноевропейские страны. Федеральная резервная система (центральный банк) США предприняла ряд монетарных мер по нейтрализации ипотечного кризиса. В частности, в несколько этапов снижала свою учетную ставку и довела ее до беспрецедентно низких 2% годовых, так как масштабный невозврат ипотечных кредитов привел к долларовому дефициту и снижению деловой активности американской экономики. Например, учетная ставка Европейского центрального банка в зоне евро составляет 4,25%. Низкая процентная ставка по долларовым финансовым инструментам привела к росту инфляции в США и ослаблению валютного курса доллара, что в общем было предсказуемо. Однако американское правительство, по-видимому, посчитало оживление дешевыми деньгами экономики и нейтрализацию ипотечного кризиса более важной задачей. Из двух зол, как говорится, выбрали меньшее.

Между тем финансовый кризис, перекинувшись на другие страны, приобрел более острые и глубокие формы как в США, так и в Западной Европе. Об этом четко сигнализировали своим резким падением биржевые интегральные индексы во всех финансовых центрах — Нью-Йорке, Лондоне, Франкфурте-на Майне, Токио, Москве. Забыв о таких рыночных постулатах, как: правительство не отвечает по обязательствам субъектов хозяйствования, их материальная ответственность, свобода цен, саморегулирование, конкуренция, западные правительства принялись спасать терпящих бедствие банки и компании, которые еще вчера были благополучными и процветающими лицами их экономик. В чисто советском стиле централизованной плановой экономики они стали выделять безнадежным неудачникам огромные финансовые дотации. Власти США выделяют более 1 трлн долларов на спасение крупнейших ипотечных институтов Fannie Mae и Freddie Mac. Крупный банк Lehman Brothers все же обанкротился. Обанкротился крупнейший страховщик American International Group (AIG). Президент Буш лично пробивал через конгресс и сенат США 700 млрд долларов помощи банкам. Отбросив всякий рыночный либерализм, правительства шести западноевропейских стран решили сделать вливания за счет своих бюджетов в балансы ряда банков около 150 млрд долларов в эквиваленте. Среди них британский Bradford & Bingley, немецкий Hypo Real Estate Group, исландский Glitnir Bank и другие. Что удивительно, исландские власти попросили финансовой помощи у правительства России. И немалой — 4 млрд евро! И получили, в отличие от белорусов, быстрое согласие. Западные правительства скупают ценные бумаги своих зашатавшихся финансовых институтов. Банковские кредиты на финансовых рынках существенно подорожали. Индикатор этого — Лондонская межбанковская ставка LIBOR — достигла 6,88% годовых. Следовательно, денежные власти США и стран Западной Европы без оглядки делают то, за что постоянно критикуют правительство Беларуси. Конечно, когда припекло!

От финансового кризиса не осталась в стороне и Россия, которая, в отличие от Беларуси, достаточно встроена в мировую финансовую систему. Российский биржевой индекс РТС в середине сентября отреагировал рекордным падением. Российские денежные власти произвели заранее, предвидя худшее, многомиллиардные вливания своим финансовым институтам. В частности, Сбербанку, Внешторгбанку (ВТБ) и Газпромбанку с тем чтобы они рефинансировали эти средства менее крупным коммерческим банкам. Российские крупнейшие банки уже заявили о росте стоимости рублевых кредитов на 1,25—2,25% годовых, а валютных — на 0,75—1,25%. Отдельные из них отказываются от чрезмерно рисковых ипотечных и автокредитов. Подорожание кредитов непременно отзовется на состоянии дел в реальном секторе экономики России. А отсюда самое время перейти к вопросу: отразится ли мировой финансовый кризис на экономике Беларуси, так завязанной на экономику России?

Наш рынок ценных бумаг весьма молод, развивается неспешно и представлен в основном государственными ценными бумагами, эмитируемыми Министерством финансов и ценными бумагами Национального банка. Это соответственно ГКО и ГДО (государственные краткосрочные и долгосрочные облигации) и КО (краткосрочные облигации). Корпоративные ценные бумаги представлены акциями акционерных обществ, которых у нас довольно много, и облигациями предприятий. Предприятий-эмитентов облигаций у нас мало. Крупными эмитентами как акций, так и облигаций являются коммерческие банки. Движение акций на Белорусской валютно-фондовой бирже достаточно вялое, от него в стороне пока стоит население. На международном финансовом рынке наши эмитенты никак не представлены. Разговоры ведутся только об отдельных проектах первичного публичного размещения ценных бумаг (IPO) на еврорынке через Варшавскую или Лондонскую биржу. Мы не можем даже выйти с устоявшимися на нашем фондовом рынке минфиновскими облигациями на рынок ценных бумаг России. На нашей фондовой бирже нет интегрального индекса. Зато не скажешь, что в экономике Беларуси нельзя выделить свои голубые фишки. Наши флагманы, другие валообразующие предприятия общеизвестны. Но некоторые из них не акционированы (МАЗ, БелАЗ, МТЗ), другие и не видны котировками на полумертвом вторичном рынке акций. Значит, через белорусский фондовый рынок напрямую мировой финансовый кризис не пролезет. Он также изолирован, как изолирована в международном сообществе Республика Беларусь. Ответ отрицательный. А не напрямую?

Запросто. Как известно, наши многие ведущие производители-экспортеры работают на российский рынок. Ввиду подорожания российских кредитов емкость российского рынка может сузиться, что отразится на наших экспортных доходах. Мировой финансовый кризис может обрушить цены на нефть, спрос на нее уменьшится. От этого снизятся наши экспортные поступления номер один — от нефтепродуктов, которые соответственно подешевеют. В свою очередь обострится проблема отрицательного сальдо платежного баланса страны. Наш совокупный внешний долг достиг 14,1 млрд долларов. Причем свыше 9 млрд долларов приходится на корпоративные долги, т.е. долги наших предприятий. Последние в основном занимают "короткие" деньги на приобретение за границей комплектующих, материалов и всего другого, чего не производят отечественные предприятия. На оплату импорта их кредитуют белорусские коммерческие банки. А они, как можно догадаться, берут валютные займы у иностранных банков, которые погружаются в пучину кризиса (см. выше) и повышают цены на свои оскудевшие кредитные ресурсы. Значит, на горизонте неплатежи нашим иностранным партнерам, сворачивание производства. А дальше все это добирается до нас с вами, простых обывателей. Рост цен на услуги ЖКХ, продовольствие, транспортные услуги, то есть налицо — инфляция. Как ответ на нее — увеличение ставки рефинансирования Нацбанка, сворачивание, ввиду высоких процентов, кредитования населения, снижение притока средств в банковские депозиты, падение покупательского спроса и так далее. Мрачную цепочку не хочу продолжать. Чтобы не накаркать. На то у нас есть правительство, Национальный банк. Денежные власти должны сегодня сработать на опережение. С одной стороны, использовать нашу невстроенность в мировую финансовую систему и изолированность, что оборачивается сегодня благом, с другой — принять грамотные превентивные меры, чтобы мировой финансовый кризис меньше всего достал нас через реальный сектор экономики.

РЭЙТЫНГ

Росквіт ці пустацвет?

Рэйтынг квітнеючых краін свету абнародаваў Legatum Institute. Беларусь у ім 78-я, а лідзіруе ў рэйтынгу Аўстралія.

Ацэнка дзяржаў праводзілася па 44 параметрах, сярод якіх узровень даходаў, эканамічнае развіццё і задаволенасць жыццём людзей у краіне. Улічваліся таксама такія паказчыкі, як здароўе нацыі, наяўнасць якаснай адукацыі і рэлігійная свабода. Як адзначае Legatum Institute, мэтай рэйтынгу з'яўляецца вызначэнне ўзроўню працвітання не самой краіны, а яе насельніцтва, задаволенасці жыццём усіх грамадзян.

Нашы суседзі ў рэйтынгу занялі такія месцы: Украіна — 68-е, Расія — 57-е.

ЦЭНЫ

І не чакайце!

Ніякіх пераглядаў у бок памяншэння цэн на нафтапрадукты на ўнутраным рынку Беларусь не плануе, заявіў журналістам міністр эканомікі Мікалай Зайчанка.

"Сёння на ўнутраным рынку цэны для заводаў з'яўляюцца стратнымі. І толькі за кошт экспартных паставак падтрымліваецца баланс", — удакладніў ён.

Тым часам цэны на нафту на сусветным рынку абрынуліся ўжо да 70 долараў. Бензін дзешавее паўсюль, акрамя Беларусі.

Наталля КАРОТКАЯ.

ПРАЕКТ

«Белнафтахім» шукае выхад да мора

Канцэрн "Белнафтахім" і латвійская холдынгавая кампанія DINAZ маюць намер пабудаваць нафтаналіўны тэрмінал у Рыжскім порце. Аб гэтым на пасяджэнні латвійска-беларускага інвестыцыйнага форуму заявіў прэзідэнт холдынгавай кампаніі DINAZ Мікалай Ермалаеў.

Паводле яго слоў, цяпер праект знаходзіцца ў Міністэрстве эканомікі Беларусі. *"Міністэрства правядзе экспертызу праекта і, спадзяюся, да канца года прыме рашэнне. Намі таксама падрыхтаваны праект міжурадавага пагаднення па рэалізацыі гэтага праекта, які мы будзем прадстаўляць у наш урад, і, я думаю, яно будзе падпісана"*, — сказаў М.Ермалаеў.

Прэзідэнт кампаніі зазначыў, што для Беларусі вельмі важна мець выхад да мора: штогод "Белнафтахім" разам з давальнікамі экспартуе цераз порты краін Балтыі больш за 10 млн тон нафтапрадуктаў. Для будаўніцтва тэрмінала будзе створана сумеснае беларуска-латвійскае прадпрыемства. Долі бакоў М.Ермалаеў не агучыў, але запэўніў, што гэта будзе прадпрыемства на рарытэтных пачатках.

У лістападзе гэтага года запланавана заказаць праект аховы навакольнага асяроддзя. Калі ён будзе гатовы і абаронены, можна будзе пачынаць будаўніцтва тэрмінала. Мяркуецца, што яно пачнецца ў канцы 2009 года і завершыцца ў 2011-м. Кошт праекта складзе каля 170 млн еўра.

Тэрмінал разлічаны на перавалку 10 млн тон нафты і нафтапрадуктаў у год. Ён размесціцца на пляцоўцы ў 27 га і будзе складацца з дзвюх прыстаняў, агульны аб'ём рэзервуарнага парку — каля 370 тыс.куб.метраў. Прадугледжана прымаць і загружаць/разгружаць танкеры з дэдвейтам (грузападымальнасцю) да 80 тыс. тон.

Наталля КАРОТКАЯ.

ДЗІЎНЫ КАНТРАКТ

Іран закупіў на «Амкадоры» снегаўборачную тэхніку

Фірма "Загрос-машын", офіс якой знаходзіцца ў Тэгеране, атрымала эксклюзіўнае права на продаж у Іране... снегаўборачнай тэхнікі вытворчасці беларускай кампаніі "Амкадор".

Кампанія таксама будзе прадаваць запчасткі да іх і навясное абсталяванне вытворчасці ААТ "Амкадор" для ўборкі снегу.

Цікавасць іранцаў да снегаўборачнай тэхнікі на "Амкадоры" тлумачаць анамальнай колькасцю снегу, які выпаў у Іране мінулай зімой. Упершыню за апошнія 40 гадоў у гэтай краіне была снежная завіруха. У некаторых раёнах Ірана таўшчыня снежнага покрыва была больш за 1,5 метра. Урадавыя ўстановы і школы былі вымушаныя зачыніцца, бо снег выклікаў сапраўдны хаос на вуліцах.

Каб засцерагчыся ад паўтору гэтай сітуацыі, іранскі бок і звярнуўся па беларускую снегаўборачную тэхніку.

МВФ: Беларусь чакае нялёгкі 2009 год

Місія Міжнароднага валютнага фонду, якая працавала ў Беларусі ў межах кансультацый 2008 года, дала несуцяшальны прагноз становішча беларускай эканомікі на наступны год.

"Спагаднае знешняе асяроддзе спрыяла хуткаму эканамічнаму росту ў першым паўгоддзі 2008 года, і ёсць падставы лічыць, што ў трэцім квартале захаваюцца значныя тэмпы росту. Спрыяльная дынаміка экспартных коштаў дазволіла атрымаць істотныя выгоды ад умоў гандлю, што дазволіла трохі палепшыць стан гандлёвага сальда па адносінах да ВУП у першым паўгоддзі 2008 года", — гаворыцца ў паведамленні МВФ, тэкст якога цытуе АФН.

Па меркаванні экспертаў МВФ, макраэканамічная палітыка ў цэлым стала мякчэйшай.

"Рост крэдыту паскорыўся, што ў першую чаргу з'явілася вынікам дзейнасці прыналежных дзяржаве банкаў, якія атрымлівалі фінансаванне ад урада і падтрымлівалі дзяржаўныя інвестыцыйныя праграмы. Гэта стымулявала імпарт і можа прывесці да фарміравання дэфіцыту рахунку бягучых аперацый на тым жа ўзроўні ў працэнтах ВУП, што і ў 2007 годзе, нягледзячы на выгоды ад умоў гандлю", — адзначаецца ў паведамленні.

Аднак, паводле прагнозу МВФ, у 2009 годзе знешняе асяроддзе стане значна менш спрыяльным. Запаволенне росту сусветнай эканомікі адмоўна адаб'ецца на попыце на беларускі экспарт, у той час як павышэнне коштаў на газ прывядзе да пагаршэння ўмоў гандлю. Пры гэтым доступ Беларусі да знешняга фінансавання можа стаць больш абмежаваным.

"У мэтах захавання стабільнасці ў складаных знешніх умовах запатрабуюцца меры для кампенсавання заяўленага ўрадам павышэння заробку. Гэтыя меры павінны ўключаць скарачэнне дзяржаўных праграм, што інвестуюцца праз прыналежныя дзяржаве банкі, і стымуляванне больш гнуткага падыходу да ўсталявання заробку прадпрыемствамі. Больш значную частку нядаўніх і будучых павышэнняў коштаў на энерганосьбіты варта перакласці на спажыўцоў", — рэкамендуе МВФ.

АФН.

БУДЬТЕ ГОТОВЫ!

Новый налог ударит по тем, кто взял кредит

На фоне бурного обсуждения введения плоской шкалы подоходного налога осталось незамеченным еще одно нововведение — со следующего года физические лица будут уплачивать подоходный налог с полученных от иностранных юридических и физических лиц кредитов, займов и ссуд.

Пока не известно, поспособствует ли это легализации доходов граждан, полученных из-за границы. Зато ясно: новая норма больно ударит по тем, кто брал реальные кредиты в иностранных компаниях или банках, например, на приобретение недвижимости, сообщает "Завтра твоей страны".

Принятые Палатой представителей изменения в Закон "О подоходном налоге с физических лиц" содержат норму, о которой уже давно поговаривали представители налоговых органов. Речь идет о налогообложении доходов из-за границы, которые оформлялись в виде кредитов, ссуд или займов, но таковыми, по сути, не являлись, а были либо денежными "подарками" от каких-то юридических или физических лиц, либо обычным заработком, так как кредиты или займы назад не возвращались.

Нынешним летом на одной из пресс-конференций представитель Министерства по налогам и сборам, отвечая на вопрос о контроле за средствами, полученными в виде займов от иностранных юридических или физических лиц, сказал: "Мы над этим работаем".

Теперь стало понятно, в каком именно направлении работали налоговые органы. В соответствии с пунктом 6 статьи 22 новой редакции закона, при получении кредитов, займов, ссуд от иностранных юридических или физических лиц, включая индивидуальных предпринимателей, не относящихся к постоянно проживающим на территории РБ, со всей полученной суммы необходимо будет уплатить налог по ставке 12%.

Уплата налога будет происходить на основании декларации, которую плательщик должен будет предоставить по итогам года до 1 марта и уплатить налог до 15 мая. Возврат налога — при предоставлении документов о погашении долга.

В новой редакции закона не уточняется, нужно ли декларировать сумму кредита, займа или ссуды, полученных и полностью возвращенных в течение одного налогового периода. Таким образом, если физическое лицо взяло кредит на срок до одного года и в течение налогового периода его полностью погасило, то задекларировать его, вероятно, придется. Но если одновременно с декларацией будет представлена справка о том, что кредит погашен, логично предположить, что платить налог не придется.

Эксперты "Завтра твоей страны" отмечают, что пока сложно сказать, насколько действенной окажется новая норма. Ведь в законе четко не указывается, каким именно должен быть документ, подтверждающий погашение долга. И если ранее граждане уходили от налогообложения, заключая фиктивную сделку по получению займа, то можно предположить, что они смогут предоставить и фиктивную расписку от иностранного физического лица о том, что заем возвращен.

Однако данная норма однозначно ударит по тем, кто брал реальные кредиты в иностранных компаниях или банках, например, на приобретение недвижимости. А некоторые иностранные банки, в частности, прибалтийские, такие кредиты белорусским гражданам готовы были выдавать (белорусские банки кредитуют только белорусских граждан и резидентов РБ). Теперь в дополнение к процентам по кредиту нужно будет уплатить 12% — причем сразу со всей суммы при получении денег. Вернутся же они только после погашения долга, а это, возможно, произойдет через 5—10 лет.

Впрочем, активное кредитование иностранными банками белорусских граждан в ближайшее время будет также под большим вопросом в связи с охватившим мир финансовым кризисом.

Отметим, что данная норма закона не относится к займам, кредитам и ссудам, полученным от близких родственников, супругов, опекунов, попечителей, усыновителей, усыновленных и прочих приравненных к близким категорий иностранных граждан.

Народная Воля http://www.nv-online.info
23 КАСТРЫЧНІКА 2008 г.

В эти дни исполнилось 65 лет со дня уничтожения последних узников Минского гетто

Минское гетто было создано в августе 1941 года. 7 ноября того же года начались массовые акции по уничтожению заключенных, а 9 ноября в Минск стали прибывать евреи из Третьего рейха.

Самыми трагическими страницами истории гетто стали погромы 2 марта и 28—30 июня 1942 года. "В январе 1943 года начался заключительный этап существования гетто: сокращались его территория и количество узников, многие из которых умирали от издевательств, голода и болезней. После акции 21 октября Минское гетто, в котором были уничтожены примерно 100 тысяч белорусских и немецких евреев, перестало существовать", — отметила историк.

Подготовка к траурным мероприятиям в честь 65-летия уничтожения Минского гетто была "беспрецедентной" - на уровне "государственной комиссии". Мемориал лично посетил Александр Лукашенко. К участию в памятных мероприятиях было приглашено более 200 гостей, в том числе представители международных и зарубежных еврейских организаций и общин, религиозных объединений и госструктур Беларуси, зарубежные дипломаты.

А известный журналист Александр Ступников в эти дни приоткрыл еще одну страницу над "еврейской трагедией".

«Из всех стран Восточной Европы только в Беларуси немцы не смогли поднять местное население на еврейские погромы»

Известный журналист Александр Ступников снял документальный фильм о Второй мировой войне. Лента еще не вышла в широкий прокат, но уже наделала много шума и обещает быть скандальной. Автор обратился к теме, которая НИ РАЗУ не звучала. О еврейском партизанском движении в Европе; о том, как оно зародилось и как выживало; как не только нацисты, но и местные жители расправлялись с евреями.

О событиях тех дней рассказывают очевидцы, которых Ступников разыскал в Беларуси, Литве, Польше, Словении…

— Саша, как возникла идея фильма?

— Это произошло довольно просто, как и все в этой жизни. Я начал готовить совсем другой проект, причем и интересный для меня, и необычный, и даже коммерчески привлекательный. Но внезапно вышел на тему партизанского движения в годы войны. Все оказалось далеко не так однозначно, как нам говорили в советские времена. С другой стороны, антифашистов, патриотов нынче стали красить тоже однобоко. Свобода слова там, где к ней не готовы, это и свобода глупости и поверхностности...

Я и раньше слышал о еврейских партизанских отрядах. И вдруг эта тема всплыла. Оказалось, что она совершенно не изучена, более того — всегда замалчивалась. Даже на Западе более чем за полвека о еврейских партизанах никто ничего не снял. И написано очень мало. Все только вселенский плач о Холокосте! В коммунистических странах тема тем более не звучала. Более того, оказалось, что и еврейский истеблишмент почему-то "предпочитает" говорить только о жертвах и только вскользь о героизме и борьбе. У меня возник вопрос: "Почему?"

Со временем этих "почему" становилось все больше, и я начал работать. Сначала только в Беларуси. Искал ответы на вопросы: как еврейские партизанские отряды появились, как выжили в Холокосте, почему именно в Беларуси таких отрядов было подавляющее большинство, в каких условиях они создавались, с какими трудностями сталкивались?

Но потом понял, что еврейские партизаны здесь — это часть общего Сопротивления, еврейского Сопротивления всей Европы. И всплыла тема даже не Холокоста, без которой невозможно говорить о еврейском Сопротивлении, а коллаборационистов. Так и пошло-поехало...

— Поэтому фильм назван "Изгои"?

— Название пришло уже в ходе работы над материалами. Я вдруг увидел — на основании того, что услышал и собрал, — совсем другой подход к этой теме.

Во время войны евреи на самом деле неожиданно для себя оказались одни — один на один со смертью и несправедливостью.

Пришла война и нацисты. И одни соседи начали убивать евреев, как в Балтии. Другие смотрели и отворачивались. А чтобы оправдаться перед собой, обвиняли евреев в коммунизме и во всех смертных грехах. Третьи — спокойно забирали их имущество и вселялись в их дома. Четвертые — сами не убивали, но собирали евреев в эшелоны и депортировали. Или поступали как болгары, которые своих евреев — пятьдесят тысяч человек — Гитлеру не отдали, но, будучи его союзником, оккупировали Македонию и Северную Грецию и всех тамошних евреев "преподнесли" немцам. И так далее...

В итоге — миллионов людей как будто не было на этой земле. Только в Беларуси погибли 800 тысяч евреев. В Польше до войны их проживало более трех миллионов. А сегодня — где-то шесть тысяч.

Те евреи, кому повезло выжить, кто был в подполье или ушел в партизаны, там тоже нередко оказывались одиноки. И в партизанах встречался антисемитизм, и не хотели принимать еврейских беженцев, и верили слухам немцев, что беженцы из гетто — это засланные агенты. Всякое бывало. Но то, что было в Украине, Польше, странах Балтии — просто кошмар. Я, например, и раньше встречал информацию о то, что, скажем, в Польше евреев не любили. Это не новость. Но то, что в Литве и Беларуси еврейские партизаны погибали не только от рук немцев или полицаев, но и от рук польских партизан, — меня удивило. И это были не единичные случаи. Иначе я бы на такие факты не клюнул...

Или, например, я впервые узнал, что из всех стран Восточной Европы, только в Беларуси немцы не смогли поднять местное население на еврейские погромы и потому начали уничтожение сами. При помощи завезенных сюда карателей из соседних стран. Я не знал, например, и то, что, когда немецких евреев вывезли в Минск (и в Ригу), то у них было свое гетто в гетто, своя проходная, паек, своя полиция. Хотя уничтожали всех одинаково. То есть Холокост, который обычно валят только на немцев, — "заслуга" не отдельных выродков, а, в сущности, та же коллективная вина (за исключением Беларуси). Поэтому об этом стараются не говорить, поэтому антисемитизм жив и тлеет. До своего нового часа.

— Но почему сами евреи столько лет молчат об этом?

— Те, кого в годы войны убивали тысячами, тоже думали (и об этом говорится в фильме), что " такого" не может быть. Оказалось, все может быть.

Всю вину за геноцид свалили на немцев... Но посмотрите: даже в западных цивилизованных странах, когда евреев увозили "на переселение", в лагеря уничтожения, абсолютное большинство их соседей вздохнули спокойно. Имущество и дома-то остались. Есть где жить и спать! И можно повесить свою вывеску над лавочкой или мастерской.

Евреи даже в партизанах нередко были изгоями, и принимало их только коммунистическое подполье. Пусть не без проблем, но все-таки советские партизаны их принимали. Кому это на Западе понравится?

Сегодня у грамотного человека нацистская пропаганда, списанная у русских черносотенцев, вызывает почти смех. Мне в фильме молодой нацист говорит, что большевизм — это интернациональный жидизм. И ведь не он один так считает! И когда пришли сильные, когда казалось, что они победили, что это и есть новые хозяева новой Европы, очень многие тоже стали так же считать. И уничтожать, хапать, делать вид, что ничего не происходит. Я оставил этого парня в фильме только потому, что он сегодня вслух говорит то, что не так уж редко другие думают или говорят дома...

А вообще я просто влюбился в тех, с кем работал. За их открытость. За их мужество. За их волю к жизни. Мне было по-человечески здорово познакомиться и с этими людьми, и с честными историками. Я знаю, что ничего не могу изменить. Ну и что? Это не аргумент, чтобы молчать и смотреть, как старая зараза под разными другими соусами ползает снова.

— С какими трудностями пришлось сталкиваться в процессе работы? Возникали ли какие-то препятствия?

— Препятствий никаких и нигде не было. Ни в Беларуси, ни в странах Балтии, ни в Центральной Европе. Возникала чисто техническая проблема, когда я понял, что надо снимать в разных странах: я уже не мог обойтись только своими силами. Гостиницы, бензин, текущие расходы на поездку. Это стало давить. ТВ-съемки — это прежде всего деньги и затраты. И немалые. Тогда я аккуратно обратился в три солидные еврейские конторы. Например, в небедный Евроазиатский еврейский конгресс или, поддавшись советам друзей, — к совладельцу крупного латышского "Парекс Банка". Даже не за финансированием, чтобы не напрягать, а за "содействием" — просил "прикрыть" хотя бы несколько поездок в Литву, Латвию, Украину, Польшу... В ту же Словакию, где я нашел последнего еще живого командира еврейского партизанского отряда. Просто проект тянул из моего кармана больше, чем я предполагал. И я не успевал "пахать" на гонорары, чтобы вкладывать их в него. Великолепно ответил третий "корреспондент" по этому поводу — председатель совета директоров одного балтийского банка и тоже большой еврейский активист.

— А где я буду в этом фильме? — спросил он.

— А вы что, тоже были в партизанах? — спросил я.

— Но если меня там не будет, то какой мне смысл? — логично объяснил он и отказался...

И тогда мне стало легче. Я понял, что так же, как и мои герои (живые и погибшие), просто должен сделать то, что задумал. Как и они — вопреки. Вопреки деньгам, равнодушию "баблового быдла", обывателю, мечущемуся между кухней, магазином и туалетом. Вопреки тому, что кому-то что-то не понравится. Вопреки растерянности, которую я видел у зрителей после нескольких просмотров.

— Какой эпизод, на ваш взгляд, стал самым ярким в фильме?

— Таких эпизодов много. Я просто влюбился в партизанку Фаню Бранцовскую из Литвы. Ее недавно дернули в литовскую прокуратуру, потому что ее отряд разгромил самооборону в деревне Конюкай (Конюхи). Эту самооборону вооружили немцы против партизан. Во время боя там погибли и мирные жители. Это, говоря сегодняшним языком, семьи полицаев. Так вот, нельзя было их трогать. Надо было, как немцы, селекцию устраивать. Партизанский геноцид получился.

Меня очень резануло, как выживший в рижском гетто пожилой умный человек сказал искренне, что он всю жизнь себе не может простить, что не пошел со своей матерью на расстрел. В Риге в гетто сначала расстреляли всех женщин, стариков и детей, мужчин оставили работать.

Люди почему-то были искренни перед камерой... Кто-то из интервьюируемых вспомнил, что среди десантников — партизан, засылаемых их Москвы, — особо примечал сибиряков. Очень светлые, исконно русские люди были напрочь лишены даже намека на антисемитизм. Или чистокровный еврей- разведчик в немецком вермахте, когда он говорил, что был близок к самоубийству, потому что ему казалось, что он мало делает для Родины. Или командир словацкого еврейского отряда почти в триста человек рассказывал о Словацком восстании, как это было, как они дружили, как там была рота из евреев-ортодоксов....

— Саша, где будет показан этот фильм? Сможет ли его посмотреть белорусский зритель? Не предлагали ли вы его, например, Белорусскому телевидению?

— Русскоязычное ТВ сегодня, по-моему, как и в прежние времена, живет политико-историческими мифами и скармливает эти мифы зрителю. Много передергивания или подтасовок под ту или иную концепцию. И то, что эти концепции и представления не едины, как раньше, не помогает, а только создает мешанину в голове у неподготовленного человека. Выхваченные или подобранные факты и фактики вроде что-то говорят, и вроде все солидно, но все равно — о мифах. Я не делал этот фильм под заказ. Я рассказал о том, что узнал. А поскольку малоизвестных фактов было много, я их не нанизывал на какую-то концепцию "за" или " против". Просто попытался понять через Холокост, коллаборационизм и партизан, — что тогда происходило и с евреями, и с их соседями.

В фильме есть то, что не понравится кому-то в странах Балтии, в Польше, в Украине. Многое — о чем не принято говорить. Я сознательно не стал нагнетать скандальность каких-то фактов или моментов. Что-то пришлось разжевать, потому что на Западе на самом деле не так много знают о той войне. И в этом нет ничего удивительного. У людей короткая память. Иначе бы веками не повторялось одно и то же. В Израиле очень мало или почти не знают даже о самом факте существования еврейских партизан.

Я сделал этот фильм, как увидел. Сделал так, как хотел показать своим детям. Сделал — как подарок тем замечательным людям, с которыми встретился, пока над ним работал. Я ничего никому не доказываю этим фильмом, кроме себя самого. Есть древняя еврейская истина: "Если не ты за себя, то кто же? Но если ты только для себя, то зачем ты?" Значит, мне это было нужно. Разве может быть более серьезный стимул, чтобы жить и уважать себя?

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

РЭГІЁН

На ўвесь Магілёў роднае слова вывучаюць усяго шэсць малых

Колькасць дзетак у адзінай у Магілёве беларускамоўнай садковай групе магла быць значна большай, аднак гэтаму замінаюць улады.

Такой думкі прытрымліваецца адзін з яе стваральнікаў Зміцер Салаўёў.

— Справа ў тым, — гаворыць Зміцер, — што не так даўно мне тэлефанаваў адзін з бацькоў, які жадаў аддаць сваё дзіця ў гэтую групу, і распавёў сітуацыю, з якой ён сутыкнуўся. Калі прыйшоў у гарана, то чыноўнікі сказалі яму, што падаваць заяву ў гэтую групу не трэба, бо, магчыма, яе хутка ўжо не будзе. Я падазраю, што тыя, хто звяртаўся не напрамую да загадчыцы дзіцячага садка, ці да нас, не трапілі ў гэтую групу.

Зміцер Салаўёў адзначае, што сёлета была ініцыятыва з боку кіраўніка гарана спадара Гапеева зачыніць яе.

— Калі я дазнаўся пра гэта, — працягвае Зміцер, — то сказаў, што мы будзем адстойваць свае правы праз суд, і па законе яны не маюць права такога рабіць. Я хацеў бы выказаць падзяку загадчыцы садка, якая стаіць на баку беларускамоўных бацькоў. Яна ад гэтай групы мае галаўны боль, але дапамагае нам.

Трэба адзначыць, што беларускамоўная група шырока рэкламавалася ў магілёўскіх сродках масавай інфармацыі. Абвесткі развешваліся ва ўсіх тралейбусах горада, але колькасць дзетак, якія яе наведваюць, цяпер складае ўсяго шэсць чалавек.

Вітольд НЯЎРЫДА.

СІТУАЦЫЯ

Работнікі «Белвеста» ў знак пратэсту выходзяць з афіцыйнага прафсаюза

Амаль два дзесяткі работнікаў віцебскага прадпрыемства "Белвест" у знак пратэсту супраць распараджэння адміністрацыі кампенсаваць са сродкаў заработнай платы выяўленую нястачу напісалі заявы аб выхадзе з Беларускага прафсаюза лёгкай прамысловасці.

Як паведамляе www.praca-by.info, яны гатовы стварыць першасную арганізацыю незалежнага прафсаюза. Старшыня прафкама афіцыйнага прафсаюза **Анжэла Свістунова** каментаваць сітуацыю адмовілася. Паводле яе слоў, становішча на прадпрыемстве "стабільнае, нармалёвае", а палова незадаволеных свае заявы ўжо забрала.

Яшчэ на пачатку кастрычніка стала вядома, што 18 работнікаў "Белвеста" падалі заяву аб выхадзе з афіцыйнага прафсаюза. Гэта адбылося пасля таго, як кіраўніцтва прапанавала рабочым пакрыць за кошт уласных грошай нястачу 180 пар абутку. Сярод тых, хто застаўся незадаволеным распараджэннем найманьніка, быў праворг цэха №4 **Віктар Шляхцін**.

— У жніўні на прадпрыемстве была рэвізія, якая выявіла нястачу, — распавёў Віктар Шляхцін. — Але ніхто дакладна не сказаў, на якую суму не далічыліся абутку, і нават што гэта за абутак — мужчынскі, жаночы, чаравікі ці туфлі... Аднак практычна кожнага работніка адміністрацыя зрабіла закладнікам гэтай сітуацыі: людзі атрымалі загад добраахвотна пералічыць у фонд прадпрыемства грошы, ад 15 да 100 тысяч рублёў. Для кожнага цэха сума розная, але ніхто не тлумачыць, чым кіравалася бухгалтэрыя ў сваіх падліках. А гэтыя грошы — прыкладная зарплата работніка за 1—2 працоўныя дні.

Віктар Шляхцін распавёў, што 30 верасня на прадпрыемстве правялі сумесны сход з удзелам прадстаўнікоў адміністрацыі і афіцыйнага прафсаюза. На яго запрасілі і тых, хто падаў заявы аб выхадзе з прафсаюзнай арганізацыі. Аднак адміністрацыі не атрымалася ўгаварыць работнікаў на "добраахвотныя ахвяраванні".

Пасля афіцыйнага сходу незадаволеныя сабраліся, каб абмеркаваць сваё становішча. Яны выступілі з ініцыятывай стварыць першасную арганізацыю незалежнага прафсаюза.

Старшыня першаснай арганізацыі афіцыйнага прафсаюза не пацвердзіла і не абвергла інфармацыю аб выхадзе часткі работнікаў арганізацыі, якую яна ўзначальвае. Спачатку яна папрасіла даслаць ёй пытанні ў пісьмовым выглядзе. А праз некалькі гадзін, атрымаўшы іх, адмовілася даваць якія-небудзь каментарыі.

ЗДАРЭННЕ

Не прачнуліся

У выніку атручэння чадным газам у Мінску загінула сям'я падпалкоўніка міліцыі, паведаміў БелаПАН начальнік аддзялення інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС Мінгарвыканкама **Аляксандр Ластоўскі**.

Як паведаміла БелаПАН прэс-афіцэр Першамайскага РУУС сталіцы **Наталля Аўласенка**, днём 19 кастрычніка па месцы жыхарства, у доме па вуліцы Валгаградскай, без бачных прыкмет насільнай смерці былі знойдзены трупы мужчыны, 1968 года нараджэння, яго жонкі, таксама 1968 года нараджэння, і іх сына, 1992 года нараджэння. Разам з гаспадарамі загінуў і сабака.

Устаноўлена, што смерць наступіла ў выніку няшчаснага выпадку — атручэння чадным газам. У доме на вуліцы Валгаградскай, дзе жыла сям'я, вядзецца капітальны рамонт. Верагодна, падчас яго была сапсавана газавая калонка. Узбуджана крымінальная справа.

ІНІЦЫЯТЫВА

Арганізацыі пенсіянераў зноў адмоўлена ў рэгістрацыі

Міністэрства юстыцыі адмовіла ў рэгістрацыі рэспубліканскага грамадскага аб'яднання беларускіх пенсіянераў "Наша пакаленне", паведаміла БелаПАН кіраўнік ініцыятыўнай групы па яго стварэнні Таццяна Зялко.

17 кастрычніка Т.Зялко і намеснік старшыні ініцыятыўнай групы Ігар Арлоў звярнуліся ў Мінюст, бо 16 кастрычніка завяршыўся тэрмін з дня падачы дакументаў на дзяржаўную рэгістрацыю аб'яднання.

"Ад начальніка ўпраўлення грамадскіх аб'яднанняў Мінюста Алега Сліжэўскага мы даведаліся аб адмове ў рэгістрацыі "Нашага пакалення". Паводле слоў чыноўніка, нагодай для адмовы сталі заявы членаў ініцыятыўнай групы: адзін з іх паведаміў, што ён нібыта не ўдзельнічаў ва ўстаноўчым з'ездзе; паводле інфармацыі другога, з'езд праводзіўся не ў Мінскай вобласці, а ў сталіцы", — паведаміла Т.Зялко.

Паводле яе слоў, ім "так і не ўдалося атрымаць тэкст пісьмовага паведамлення аб адмове ў рэгістрацыі, а таксама сведчання таго, што гэта паведамленне было адпраўлена заяўнікам поштай". "На пытанне аб вяртанні заяўнікам дзяржаўнай пошліны, якая складае 900 тысяч рублёў, чыноўнік Мінюста таксама адказаў адмовай", — зазначыла Т.Зялко.

Члены ініцыятыўнай групы маюць намер адстойваць сваё права на аб'яднанне, абараняць правы пенсіянераў, займацца інфармацыйнай і асветніцкай дзейнасцю.

Т.Зялко нагадала, што нягледзячы на запрашэнне прадстаўнікі Мінюста праігнаравалі ўстаноўчы з'езд аб'яднання, які адбыўся 17 жніўня ў Мінскай вобласці. У з'ездзе ўдзельнічалі 78 пенсіянераў з Мінска і ўсіх абласцей краіны, за выключэннем Гродзенскай. Быў прыняты статут і праграма арганізацыі, абраны кіруючыя органы. Праграма змяшчае прапановы па пенсійнай рэформе, скіраванай на змяненне заканадаўства з мэтай захавання памеру пенсій працуючым і звольненым пенсіянерам, а таксама на спрашчэнне сістэмы разліку пенсій.

Нагадаем, што многія з тых, хто ўвайшоў у склад новай арганізацыі, у 2005—2006 гадах ужо спрабавалі стварыць рэспубліканскае грамадскае аб'яднанне пенсіянераў "Старэйшыны". Тады Мінюст адмовіў заяўнікам у рэгістрацыі арганізацыі, не мела поспеху і спроба абскарджваць гэтую адмову ў Вярхоўным судзе.

Марат ГАРАВЫ.

ПАМЯЦЬ

У Трасцянцы паўстане помнік

Аляксандр Лукашэнка заявіў пра тое, што ў Трасцянцы будзе ўзведзены манумент у памяць ахвяр Халакосту.

"У Трасцянцы мы зробім добры, жыццёвы, народны, пазбаўлены празмернай пампезнасці, але велічны помнік".

"Новы мемарыял Памяці ў Трасцянцы павінен стаць сапраўдным агульнаеўрапейскім помнікам", — сказаў Лукашэнка.

Цікава, што на дадзены момант ужо адхілены 14 праектаў мемарыяла. І на месцы былога канцэнтрацыйнага лагера, буйнейшага ў Еўропе, фактычна знаходзіцца звалка. І гэта амаль праз 65 гадоў пасля вызвалення Беларусі! Няўжо было мала часу, каб збудаваць мемарыял?! Напэўна, Аляксандру Лукашэнку стала проста сорамна і ён нарэшце ўспомніў пра "Трасцянец".

Аднак гісторык і сябра міжнароднага гісторыка-асветніцкага праваабарончага таварыства "Мемарыял" Ігар Кузняцоў сцвярджае, што на месцы "Трасцянца" павінен быць помнік ахвярам двух рэжымаў: камунізму і фашызму. Аднак за больш чым дванаццацігадовую гісторыю стварэння мемарыяла ніводнага падобнага праекта не было. *"Прыкладна чатыры гады таму быў аб'яўлены конкурс праектаў,* — расказаў Кузняцоў. *— У ім удзельнічалі абраныя беларускія архітэктары, той жа Левін, і нямецкія. І ніхто нічога не ведаў пра канцэпцыю гэтага мемарыяла. Потым высветлілася, што ў гэтай канцэпцыі адсутнічае тэма перадваенных рэпрэсій, расстрэлаў НКУС у "Трасцянцы". Атрымалася, што архітэктарам прапаноўвалася стварыць мемарыял толькі ахвярам фашызму"*. З гэтага гісторык робіць вывад, што мемарыял, напэўна, будзе прысвечаны толькі загінуўшым ад рук нацыстаў.

СКАНДАЛ

З Беларусі дэпартавалі епіскапа-пратэстанта

Епіскап Веніямін Брух быў затрыманы прама ў аэрапорце "Мінск-2". Дэпартацыя і затрыманне адбыліся без тлумачэння прычын.

— На мой погляд, гэта абсалютнае беззаконне, — гаворыць пастар мінскай царквы хрысціян веры евангельскай "Ян Прадвеснік" Антось Бокун. — Веніямін доўгі час знаходзіўся ў Беларусі і апошні раз быў тут літаральна месяц таму, і ніякіх папер ад якіх-небудзь сілавых ці памежных органаў на гэты конт ён не атрымліваў. І я лічу, што сам факт існавання спісу людзей, для якіх забаронены ўезд на тэрыторыю Беларусі без усялякага суда, незаконны.

Народная Воля http://www.nv-online.info
23 КАСТРЫЧНІКА 2008 г.

События в мире: европейский взгляд

Лучший мэр в мире

Мэр Кейптауна Хелен Зилле названа лучшей главой городской администрации в мире, сообщает AFP. Приз присуждается независимой организацией City Mayors, занимающейся исследованиями в области политики, культуры, экономики, образования, здравоохранения и других сфер.

Зилле была отмечена за усилия в борьбе с преступностью и организацию подготовки к чемпионату мира по футболу, который пройдет в десяти городах ЮАР (в том числе в Кейптауне) в 2010 году.

City Mayors отобрала 820 кандидатов на звание лучшего мэра. В течение 18 месяцев жюри сокращает список и определяет победителя из 11 оставшихся претендентов.

Второе место в рейтинге мэров 2008 года занял глава городской администрации Цюриха (Швейцария) Эльмар Ледербергер, третье — мэр Чакао (Венесуэла) Леопольдо Лопес.

Вердикт суда ООН в Гааге

Международный суд ООН в Гааге потребовал от Грузии и России воздержаться от любых проявлений этнической дискриминации в Южной Осетии, Абхазии и прилегающих к ним районах Грузии.

В поданной ранее жалобе Грузия обвинила Россию в "этнических чистках в Абхазии и Южной Осетии". Москва это отрицает и, со своей стороны, обвиняет Грузию в "геноциде осетинского народа".

Тем временем первый с начала конфликта на Кавказе раунд переговоров между Россией и Грузией в Женеве при участии ООН, ЕС и ОБСЕ фактически закончился провалом.

Сообщается о "процедурных и статусных" трудностях. Президент Грузии Саакашвили обвинил Россию в срыве переговоров. Российская сторона подчеркнула, что не будет участвовать в заседаниях, если на них не будут приглашены представители Абхазии и Южной Осетии. Следующая встреча намечена на 18 ноября.

КОМПЕТЕНТНЫЙ СОБЕСЕДНИК

Лауреат Нобелевской премии не знает, куда ее вложит

Лауреат Нобелевской премии по экономике нынешнего года — американский исследователь из Принстонского университета Пол Кругман — в интервью Би-Би-Си прокомментировал меры, принимаемые правительствами западных стран по выводу финансовых рынков из кризиса.

— Фондовые рынки не очень влияют на мою точку зрения. Фондовые рынки колеблются по самым разным причинам. Но самое плачевное обстоятельство в развитии этого кризиса — это то, что на каждой стадии власти реагировали хуже, слабее, чем мы надеялись. На каждой стадии было разочарование, и все это постепенно привело к потере доверия. Но наконец-то на саммите ЕС они сделали больше, чем ожидалось. Их план действительно лучше, эффективнее, продуманнее, чем я ожидал. Я готовился к худшему, так что это на самом деле очень хорошие новости, возможно, это поворотный пункт в этом кризисе.

— Многие комментаторы критикуют политиков за то, что они реагировали с запозданием, не предвосхищали события. Но есть ли какая-нибудь экономическая теория, на которую они могли бы опираться?

— Конечно, есть всякие экономические теории. В какой-то мере, если бы эти теории были достаточно хороши и надежны, то мы бы предупредили обо все этом заранее, но этого не произошло. Хотя уже два месяца назад многие экономисты четко распознали определенные ключевые индикаторы, и все они указывали на то, что необходимы рекапитализация и гарантии. Это и является основой британского плана и плана, объявленного еврозоной. Так что уже примерно два месяца теоретические механизмы у нас были наготове. И я рад, что их используют.

— Считаете ли вы, что рынки стали более непредсказуемыми из-за их дерегуляции?

— Я бы сказал немного иначе: рынки переросли ту регуляцию, которая у нас была. Существовала система банков — больших зданий из мрамора, где за окнами сидели люди и занимались вашими деньгами. И эта система хорошо регулировалась. Но потом мы оказались в мире хедж-фондов и виртуальных денежных рынков, производных ценных бумаг и всех этих вещей, в которых мы мало что понимали. Мы оказались в системе, где большая часть банковской деятельности производилась организациями, которые не назывались банками, и эта деятельность не регулировалась банками! Регулирование должно было измениться в соответствии с этими обстоятельствами, но так не произошло, и поэтому мы оказались столь уязвимыми в этом кризисе.

— Вы получили Нобелевскую премию за "анализ структуры торговли и географического распределения экономической активности", где вы объясняете последствия глобализации, свободной международной торговли и урбанизации населения. Что это значит?

— Ну, объяснять довольно долго... В международной торговле произошли крупные изменения в промежутке перед началом Второй мировой войны и примерно 1980-м годом. Раньше Британия была производителем, и она обменивалась товарами с Индией, которая была аграрной страной. А потом страны-производители стали обмениваться промышленными товарами друг с другом — причем зачастую очень похожими товарами. Например, французские машины шли в Германию, а немецкие — во Францию. Я попытался во всем этом разобраться. Понять, почему развилась такая узкая специализация, почему установилась международная торговля даже между странами, которые на первый взгляд очень похожи, и даже товарами, которые на первый взгляд очень похожи. Вот в этом и заключалась "новая теория торговли", как мы ее раньше называли.

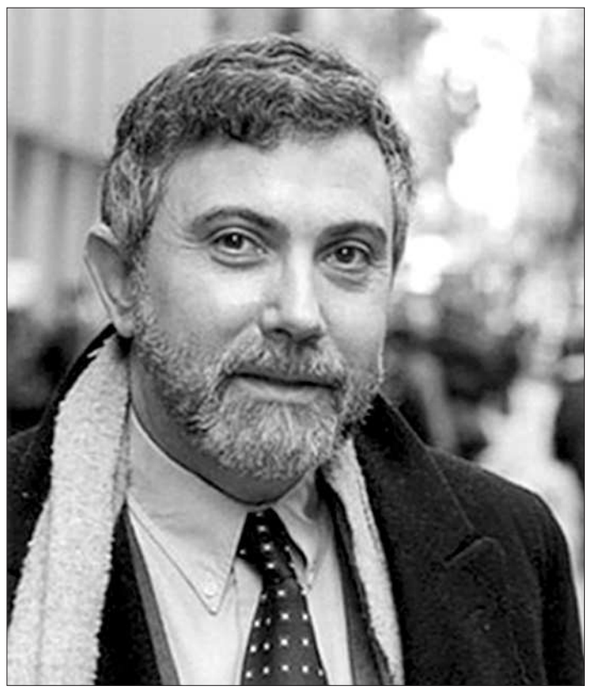

— И вы до сих пор считаете, что глобализация — это хорошо?

— У глобализации есть значительный положительный аспект. Глобализация — надежда беднейших стран мира. У нее есть некоторые отрицательные аспекты. Из-за финансовой глобализации кризис с домами во Флориде может вызвать финансовый хаос в Исландии, чему мы и стали свидетелями. Так что есть плюсы и минусы. В целом я — за. Но надо постоянно следить за этими проблемами.

— Ну теперь-то у вас есть премия в 1,4 млн долларов. Куда вы их вложите? Где вашим деньгам ничего не угрожает?

— Не имею ни малейшего понятия. Я полагаю, американские государственные облигации довольно безопасны. Все, похоже, пришли к такому выводу — наверное, поэтому процент по ним примерно ноль. Я должен еще об этом подумать. Но под матрас однозначно класть не буду. Говорят, что сейчас люди хотят покупать только американские гособлигации и воду в бутылках. Я все-таки скорее выберу гособлигации, чем воду в бутылках.

ЛЮБОПЫТНО

«Привет, Серебряный доллар!»

Жительница штата Северная Каролина Дженнифер Торнбург из идейных соображений сменила имя на интернет-адрес. Теперь 19-летнюю девушку зовут CutoutDissection.com. У нее есть все шансы попасть в список людей с самыми странными именами.

CutoutDissection.com — адрес существующей интернет-страницы на сайте организации "Люди за этичное обращение с животными" (PETA). Дженнифер является активисткой PETA и выступает с инициативой за отмену опытов над животными, проводящихся в рамках школьных занятий.

Это не первый подобный случай. В прошлом году житель Канады также сменил свое имя на название интернет-сайта. Целый год канадца Скотта Макдоналда звали Mr. Freebeestore. За эту услугу владелец одноименного сайта заплатил Макдоналду 37 тыс. долларов и один цент.

В Испании в этом году было решено провести первый в истории Международный съезд людей с необычными именами в поселке Уэрта-дель-Рей, расположенном в живописной местности в северной провинции Бургос. Этот поселок известен тем, что среди его жителей каких только имен не встретишь.

Все из-за того, что в первые годы XIX века, когда Уэрта-дель-Рей был крохотной деревушкой, там при смерти старшего ребенка в семье было принято передавать его имя младшему, и так до бесконечности... В результате появилось очень много тезок.

Секретарь местной управы решил провести реформу с целью избежать путаницы. Поэтому в свидетельствах о рождении он начал присваивать детям имена из древних мартирологов. Путаницы больше не стало, но деревушку наводнили однофамильцы граждан и сенаторов Древнего Рима. Население Уэрты-дель-Рей насчитывает 900 человек, имена трехсот из них привычными для Испании никак не назовешь — Сицилий, Геронид, Бургундонфора или Филогоний.

Пышный набор имен не редкость в Испании. Мало кто знает, что знаменитого художника Пабло Пикассо полностью звали Пабло Диего Хосе Франциско де Паула Хуан Непомусено Мария де лос Ремедиос Криспин Криспиньяно де ла Сантисима Тринидад Руис и Пикассо.

Звание местности, где жителям дают самые необычные имена, с поселком Уэрта-дель-Рей оспаривает район Кандхмал в Индии. Его жители приветствуют друг друга примерно так: "Здравствуй, Два килограмма риса!" или "Привет, Серебряный доллар!" Есть там и парень по имени "Я люблю картошку".

Кстати, самое длинное имя в мире носит индиец по фамилии Брахматра. Оно состоит из 1478 букв, представляющих собой ряд слитых воедино названий исторических мест, имена известных дипломатов, теологов, ученых и т.д. Чтобы его прочитать, требуется не менее десяти минут.

Психолог Джон Треин приводит примеры самых несуразных имен среди американцев. Так, семья Май из Нового Орлеана выбрала для своих дочерей имена: Му, Ву, Гу. А семья Джексонов из города Чикаго назвала детей Менингит, Ларингит, Аппендицит, Перитонит и Тонзиллит.

В Латинской Америке родители любят давать детям экзотические имена. Беглый просмотр телефонной книги Венесуэлы выявляет такие имена, как Таджмахал Санчес, Элвис Пресли Гомес Морило, Дарвин Ленин Хименес и даже Гитлер Юфемио Майора.

Среди "шедевров", придуманных жителями провинции Манаби в Эквадоре, где живет особенно много таких эквадорцев, встречаются Суперкрепкий Цемент, Спортивная Кавалькада, Трудная Футбольная Победа, Лапа Цыпленка и Международный Конфликт.

Впрочем, некоторым с именем везет еще меньше — двести лет назад во Франции жила семья, вовсе лишенная фамилии. Вместо нее она звалась набором цифр — 1792. А четыре сына в этой семье носили имена месяцев года. В паспорте и других документах это выглядело так: Январь 1792, Февраль 1792, Март 1792 и Апрель 1792. Последний представитель этого странного рода, господин Март 1792, умер в сентябре 1904 года.

Не секрет, что после Великой Октябрьской социалистической революции в обиход советских людей не очень прочно, но все же вошли имена, синтезированные из различных коммунистических лозунгов и понятий. Конечно, именами Даздраперма (от "Да здравствует Первое мая!") и Владлен ("Владимир Ленин") вряд ли кого-нибудь сегодня удивишь, но вот Ватерпежекосма ("Валентина Терешкова — первая женщина-космонавт"), Кукуцаполь ("Кукуруза — царица полей"), Лагшмивара ("Лагерь Шмидта в Арктике"), Челнальдин(а) ("Челюскин на льдине") удивляют многих.

А ведь были еще и Дазвсемир — "Да здравствует всемирная революция", Дотнара — "Дочь трудового народа", Ленгенмир — "Ленин — гений мира", Ленинид — "Ленинские идеи".

Новые реалии — новые имена. В Нижнем Тагиле родители назвали свою дочурку, родившуюся 2002 году в День Независимости, коротко и ясно — Россия. Другая семейная пара из этого города назвала свою дочку Приватизацией.

В загсе подмосковного города Королева зарегистрировано необычное имя — Виагра. Счастливые родители — водитель Николай и домохозяйка Анастасия объясняют свой выбор тремя причинами. Первая из них — красота и оригинальность имени, вторая — долгожданному зачатию ребенка поспособствовал одноименный препарат, а третья причина — давняя любовь к группе "ВИА Гра".

Последний полицейский кот Лондона вышел на пенсию

Последний полицейский кот Лондона отправляется на пенсию после 11 лет несения службы, сообщает SkyNews.

Белоснежный короткошерстный кот Рейган поступил на службу в лондонский полицейский участок Сноу Хилл в 8-месячном возрасте. В его обязанности входило избавление участка от крыс и мышей.

Безукоризненное несение службы снискало Рейгану некоторую славу: он снялся в документальном фильме для телевидения и номинировался на награду по совокупности заслуг. Кроме того, у кота есть своя страница на Facebook.

На торжестве, посвященном уходу кота в отставку, коллеги преподнесли ему почетную грамоту. В ней отмечается "мурфессионализм" Рейгана, а также "стопроцентные показатели по задержанию крыс и мышей". Также на церемонии представили кота новым хозяевам — родителям одного из офицеров участка.

«Варшава-Центральная» — это не только вокзал

В польской столице родился новый Международный театральный фестиваль "Варшава-Центральная".

Корреспондент Польского радио побеседовал с **Павлом Миськевичем** — главным режиссером Драматического театра в Варшаве, который и взял на себя роль гостеприимного хозяина фестиваля.

— Можно ли считать новый фестиваль продолжением традиции фестиваля "Театральные встречи"?

— На театральной карте Варшавы уже есть фестиваль "Встречи" — обзор наиболее интересных спектаклей последнего сезона со всей Польши. Поэтому мы решили, что нет смысла делать второй обзорный фестиваль лучших спектаклей в Европе, не скрепленных при этом какой-либо единой мыслью или программной идеей. В связи с этим фестиваль "Варшава-Центральная" среди польских фестивалей должен отличаться соответствием каждого его выпуска очень конкретной теме. Причем не только театральной, или даже шире — поднимаемой разными видами искусства, но такой, которая в данный период развития нашей культуры, цивилизации кажется наиболее актуальной".

— А с чем связано название фестиваля "Варшава-Центральная", которое ассоциируется с названием железнодорожного вокзала в центре польской столицы? Впрочем, вокзал — понятие многозначное...

— Да, понятие, можно сказать, подразумевающее пребывание между временными отрезками, в поездке, в поиске, перемещение, перетасовка, целое сцепление человеческих отношений, эмоций, напряжения. Мы хотим исследовать, насколько Варшава, которая претендует на статус европейской культурной столицы, может быть таким центром дискуссии, местом встречи культуры Востока и Запада. Именно поэтому первым нашим большим фестивальным проектом является постановка режиссера Андрея Могучего в Драматическом театре оперы — что уже само по себе новаторство — на основе либретто "Бориса Годунова".

— "Стигматы тела" — под таким девизом организован первый фестиваль "Варшава-Центральная". Почему избран именно такой лейтмотив, и какое театральное воплощение он получит?

— Мы назвали наш первый фестиваль не просто "Тело", а "Стигматы тела" потому, что мы хотим увидеть, каким образом на теле оставляют след все социальные, культурные напряжения нашей цивилизации, каким образом это тело становится сосредоточием ран, полученных в борьбе за сохранение собственного достоинства, за нахождение своей выразительной цели в этой трудной действительности.

— Драматический театр под вашим руководством все больше расширяет свои жанровые горизонты — опера, перформанс...

— Думаю, что это вытекает из наблюдений за происходящим в искусстве — такой переход из одного вида в другой, что театр не может оставаться к этому равнодушным и застыть в традиционной форме драматического театра и просто обязан питаться другими жанрами. Короче говоря, нас не интересует театр как таковой, нас интересуют разные формы театральности и художественного высказывания. Мы также хотим, чтобы наш театр стал театром публичной дискуссии, в связи с чем будем общаться со зрителем в разных плоскостях.

— Открылся фестиваль "Варшава-Центральная" премьерой "Бориса Годунова" в постановке Андрея Могучего. Что побудило вас пригласить именно этого российского режиссера на постановку?

— Театр Могучего — это театр очень выразительный, экспрессивный, зрелищный, театр, который у нас некоторое время практически отсутствует. В последние годы польский театр больше шел в направлении стиля немецкого, то есть более лаконичного, базирующего на дистанции между актером и героем. При этом Андрей — это еще и поэт, так что его видение театра, так сказать, имеет огромную силу воздействия. А с другой стороны, меня очень привлекает то, что даже поднимая такую актуальную политическую тему, как тема власти в "Борисе Годунове", он никогда не сходит на уровень дешевой публицистики. Именно в силу его поэтического видения все темы, за которые берется Андрей Могучий, сильно метафоризированы и приобретают универсальный характер.

Беседовала Ирина ЗАВИША.

Токийские биржевики никак не могут разойтись даже после закрытия торгов.

Клиенты японского магазина одежды для собак примеряют зимние наряды.

КАЛЕЙДОСКОП

Отклонен иск к Богу

Иск сенатора американского штата Небраска Эрни Чемберса к Богу отклонен, передает агентство "Ассошиэйтед Пресс".

Как пояснил судья округа Дуглас Марлон Полк, для начала процесса необходимо, чтобы у ответчика был домашний адрес. "Учитывая заключение суда о том, что доставить повестку указанному ответчику некуда, в рассмотрении иска будет отказано", — заявил судья.

В иске к Богу Чемберс требовал наложить судебный запрет на его отношения с человечеством. По словам истца, Бог представляет угрозу для самого сенатора и его избирателей, а также "причиняет смерть, разрушения и терроризирует миллионы жителей Земли". Иск был подан в сентябре 2007 года.

Чемберс работает в законодательных органах Небраски уже 38 лет. Он часто прогуливал утренние молитвы перед заседаниями парламента и неоднократно выступал с критикой христиан, напоминает агентство.

Алгоритм унификации точек доступа и избыточности

Российский научный журнал, рекомендованный Высшей аттестационной комиссией для публикации материалов к защите научных диссертаций, опубликовал статью, написанную компьютерной программой и содержащую бессмысленный текст, говорится в сообщении газеты ученых и научных журналистов "Троицкий вариант".

Статью послала сама редакция "Троицкого варианта" — это был своеобразный эксперимент по проверке качества работы редакций научных журналов. После некоторых правок литературного характера журнал опубликовал статью несуществующего ученого Михаила Жукова под названием "Корчеватель: алгоритм типичной унификации точек доступа и избыточности".

Главный редактор издаваемого в Курске "Журнала научных публикаций аспирантов и докторантов" Владимир Иванов подтвердил факт публикации статьи о "корчевателе". По его словам, материал был принят к публикации из-за ошибочных действий рецензента.

"Журнал заключил соглашение с одним из московских институтов и посылал туда статьи на рецензии. На эту статью мы получили в целом положительную рецензию. Были сделаны замечания, но не было ничего сказано о том, что статья в целом бредовая", — сообщил Иванов.

Ревнивый муж

Он продержал свою жену взаперти 50 лет, пишет газета Telegraph. Женщина сообщила об этом врачам одной из больниц итальянского города Тренто, куда ее госпитализировали с жалобами на боль в сердце. Врачи позвонили в полицию и вызвали прокурора.

Пара поженилась в 1958 году, и в течение 50 лет муж не разрешал своей жене общаться с кем-то, кроме него. 70-летняя женщина рассказала, что муж не позволял ей выходить из дома, видеться с детьми и даже смотреть телевизор. Когда супруг выходил по делам, он закрывал двери и окна дома, чтобы жена не смогла выйти наружу.

Пловец в императорском пруду

Полиция Токио больше часа вылавливала из пруда императорского дворца неизвестного мужчину. Все это время гражданин нагишом плавал в мутной воде, распугивая простых горожан и самих стражей порядка. Лезть в воду за пловцом полиция так и не решилась и несколько раз безуспешно пыталась обезвредить его с помощью шестов. В итоге любитель экстремального плавания сдался сам. Как сообщила пресс-служба императора, смысл этого поступка выяснить у злоумышленника так и не удалось, передает НТВ.

Как выяснилось позже, шокировал жителей Токио, искупавшись обнаженным во рве императорского дворца, 40-летний британский турист. СМИ сообщают, что японские полицейские в течение двух часов не могли задержать обнаженного мужчину крепкого телосложения, бегавшего вокруг дворца. По свидетельствам очевидцев, иностранец выглядел сильно взволнованным.

В британском посольстве подтвердили, что данный человек является британским подданным. Местные СМИ сообщают, что британец приехал из Испании, где проживает постоянно.

Народная Воля http://www.nv-online.info
23 КАСТРЫЧНІКА 2008 г.

АДУСЮЛЬ

Квадратны метр жылля ў Мінску зноў перавысіў 2 тысячы долараў

На сёння за 1 квадратны метр у мінскай аднапакаёўцы давядзецца заплаціць у сярэднім 2028 долараў.

Яшчэ ў жніўні метр каштаваў 1955 долараў. Метр у двухпакаёўцы, паводле інфармацыі сайта realt.by, цяпер каштуе 1979 долараў, у кватэры з трыма пакоямі -- 1927, чатырма -- 1883.

Парадаксальна, але рост коштаў на жыллё ў Беларусі адбываецца на фоне глабальнага крызісу коштаў на нерухомасць: і ў Старым, і ў Новым свеце, і нават у суседніх краінах Балтыі "квадраты" таннеюць.

Жыхароў Астраўца агітуюць за АЭС

Улады Астраўца абяцаюць мясцовым жыхарам ледзь не рай на зямлі ў выпадку будаўніцтва ў раёне атамнай электрастанцыі.

Як паведаміў вядомы грамадскі дзеяч, жыхар Астраўца Іван Крук, прадстаўнікі ўлады праводзяць агітацыйна-тлумачальныя размовы на прадпрыемствах і ва ўстановах раёна, пераконваючы іх работнікаў у экалагічнай бяспецы будучага праекта і шматлікіх выгодах, якія прынясе будаўніцтва АЭС у раёне.

"Вельмі крыўдна, калі будаўніцтва сапраўды пачнецца ў нашым маляўнічым краі, побач з Нараччу", -- кажа сам Іван Крук. Паводле яго слоў, зараз у раёне знаходзіцца чарговая група экспертаў, якія вывучаюць сітуацыю на месцы магчымага будаўніцтва.

Палова насельніцтва Беларусі не верыць у бога

Каля 50% насельніцтва Беларусі адносяць сябе да вернікаў, астатнія лічаць сябе атэістамі. Пра гэта паведаміў намеснік упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Савета міністраў Беларусі Уладзімір Ламека.

Паводле яго слоў, 80% вернікаў лічаць сябе праваслаўнымі. Ламека адзначыў, што за апошнія 20 гадоў у Беларусі ў 3 разы павялічылася колькасць канфесій, і цяпер на тэрыторыі краіны прысутнічае 25 рэлігійных канфесій, якія прадстаўлены 3193 рэлігійнымі арганізацыямі.

На вакзале ў Баранавічах нехта забыў партыю абутку на 70 мільёнаў рублёў

Шэсць вялізных торбаў без усялякага нагляду пакінуў нехта на пероне цэнтральнага вакзала Баранавічаў. На іх звярнулі ўвагу не толькі пасажыры, але і супрацоўнікі міліцыі.

Агледзеўшы багаж, міліцыянты пераканаліся, што торбы напханыя новым абуткам польскай вытворчасці, усяго 179 пар на 70 мільёнаў рублёў.

Уладальнік так і не аб'явіўся. Тавар перадалі падаткавікам. Хутчэй за ўсё абутак прададуць у крамах горада, а грошы пойдуць у бюджэт.

У Віцебску таксіст гандляваў непаўналетнімі дзяўчатамі

Віцебскія праваахоўныя органы затрымалі 34-гадовага сутэнёра, які прапаноўваў мужчынам секс-паслугі непаўналетніх дзяўчат.

Дзве дзяўчыны, што працавалі на яго, непаўналетнія навучэнкі ПТВ. Дзяўчаты прыехалі ў Віцебск на вучобу і вырашылі паралельна падзарабіць. Сутэнёра затрымалі "на гарачым", калі ён прывёз дзяўчат да кліента.

Дарэчы, абедзве знаходзіліся ў стане наркатычнага ап'янення. Сутэнёр таксама меў пры сабе пакет з марыхуанай. Цяпер ён арыштаваны і ў хуткім часе будзе прыцягнуты да адказнасці. Яго непаўналетнія "падапечныя" выступаюць сведкамі.

ИЗ ПОЧТЫ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА

Невиновные люди должны быть на свободе

Уважаемый главный редактор!

Помню, несколько лет назад Вы в одной из своих статей написали: *"Легче построить Чернобыльскую атомную станцию в центре Минска, чем издавать в Беларуси независимую газету"*. К сожалению, Вы оказались правы, так как атомную станцию уже, можно сказать, начали строить, а новых независимых газет не появилось, да и неизвестно, появятся ли они когда-нибудь.

Просвета не видно, потому что многим людям на все наплевать. Живут, как и жили их предшественники сто, двести лет назад: есть кусок хлеба — и хорошо, газеты пусть читают умные. Что им до того, что власть закрывает рот тем, кто еще хочет что-то сказать. Что им до того, что не один человек, а тысячи несправедливо брошены за решетку.

Я не могу молчать. Я хочу, чтобы моя позиция была обнародована, дошла до широкого круга людей. А потому, уважаемый главный редактор, я прошу опубликовать мое письмо в полном объеме.

Я обращаюсь ко всем соотечественникам, лидерам политических партий и общественных движений, к деятелям науки и культуры, ко всем, в ком еще не омертвело сердце, кому дороги собственные дети и будущее Беларуси. Обращаюсь с призывом объединить усилия, чтобы остановить растление народа, отстоять законное право каждого человека, только тогда мы будем иметь право называться народом.

Сегодня многих из нас лишают самого главного — честности и порядочности, поставив в беспомощное положение, превратив в посмешище, оболгав и объявив отбросами общества.

Как ни печально, но хамство и наглость, ложь и обман, пьянство и наркомания, живой страх друг перед другом, предательство, жестокость становятся способом жизни и нормой для многих белорусов.

Считайте мое обращение реальным предостережением всем тем, кто имеет прямое отношение к актам насилия, кто выполняет преступные приказы, кто на каждом шагу творит беззаконие, кто умышленно уничтожает нашу страну... Тот, кто преступил опасную грань, должен знать, что такое запоминается на столетия и никогда не прощается.

Может, кому-то покажутся мои слова неискренними, продиктованными личными интересами. Подчеркиваю, я их выстрадал жизнью, своей позицией.

Мне уже почти сорок лет. Минчанин, окончил среднюю школу №132, Белорусскую сельскохозяйственную академию и аспирантуру, отслужил на Северном флоте, женат, имею двух несовершеннолетних детей. Работал на частном предприятии ОДО "Белсервисагроинвест" главным технологом на протяжении семи лет. Собственник не имел и не имеет ко мне никаких претензий. Несмотря на то, что целью моей жизни всегда было только созидание и любовь к Родине, уважение к людям и законам, я стал объектом насилия и истязаний со стороны спецслужб. Находясь на рабочем месте, 6 июня 2006 года был подвергнут оскорблениям и вымогательствам. Меня принуждали дать лжепоказания, совершить преступление по ст.400 и ст.401 УК Республики Беларусь, то есть совершить заведомо ложный донос в отношении ряда руководителей белорусских предприятий.

Я отказался исполнять преступный приказ, после чего мне были созданы такие условия, которые рассчитаны на полное или частичное уничтожение человека. Меня, считаю, абсолютно незаконно арестовали, по непроверенным данным сделали обвиняемым, угрожали "случайно" убить током, заразить умышленно СПИ-Дом и туберкулезом, разорить и забрать все имущество, на долгие годы запрятать в тюрьму на "воспитание", если не дам нужных для осуждения директоров предприятий лжепоказаний.

Казалось бы, люди, которые носят погоны, должны свято чтить законы, не отступать от принципов морали. Но, увы, те, кто занимался моим уголовным делом, уверен, думали об одном: как выслужиться перед вышестоящим начальством, сделать карьеру. Они, не побоюсь сказать, сфабриковали в отношение меня обвинение и успешно провели через суд, который шел год, а меня в течение всего времени содержали в переполненной камере СИЗО-3 г.Гомеля.

Девять лет лишения свободы, конфискация всего имущества, автомобиля матери, гаража родной сестры, запрет пять лет не занимать должности... 32.000.000 белорусских рублей — ущерб, о котором я узнал при ознакомлении с обвинением, за действия, которые не совершал, за действия, которые придуманы горе-следователями и якобы подтверждены лжесвидетелем, с которым я вообще не был знаком.

Я могу сегодня обоснованно заявить, что стал жертвой репрессий, что вся моя семья стала жертвами репрессий. С учетом того, что подобная практика имеет место и в отношении многих других осужденных, жертвой может стать любой из вас, уважаемые читатели.

Нелегко все это пережить, все это выдержать. Но я продолжаю бороться за свою честь, за свои права, за справедливость в нашей стране. Написал десятки обращений к высшим должностным лицам государства, но по непонятным причинам они оставлены без рассмотрения. Надеюсь, что после этого письма в "Народной воле" (если оно, конечно, будет напечатано) мое дело будет изъято из архива, внимательно изучено опытными специалистами, и я окажусь на свободе.

Повторяю, я признан руководителем и организатором преступления, о котором даже не знал, которого не было на самом деле. Исходя из собственного опыта, хочется сказать несколько слов тем, кто занимается серьезным делом. Сегодня не обязательно быть директором, не обязательно быть учредителем, материально ответственным лицом, не обязательно подписывать должностные инструкции, не обязательно иметь право подписи и подписывать документы, не обязательно иметь подчиненных, можно ничего не знать, быть в полном неведении, находиться в отпуске, то есть отсутствовать на работе и даже в городе, как это было со мной, а получить девять лет тюрьмы по ст.210 ч.4 "...за хищение путем злоупотребления служебными полномочиями...", потерять имущество и доброе имя. Главное, чтобы у кого-то было желание сделать на твоей судьбе собственную карьеру.

Не прошло и несколько дней после объявления мне приговора суда, как президентом страны был отстранен от должности председатель КГБ. Никогда не забуду слова: "КГБ превратили в пастухов за бизнесом". И это действительно так. Нечистоплотность многих из тех, кто носит погоны, подтверждает и тот факт, что через пару месяцев был осужден тот капитан, который фальсифицировал мое дело. Его осудили за вымогательства, и если бы не разоблачили, то поехали бы по тюрьмам очередные невиновные.

Как-то по Белорусскому телевидению выступал заместитель председателя Верховного суда Федорцов. Он и сказал, что по тяжким и особо тяжким преступлениям незаконно осужденных в стране нет. Я с этим категорически не согласен.

Только в моем уголовном деле два абсолютно незаконно осужденных.

Считаю, президент Республики Беларусь А.Лукашенко должен издать специальный указ по пересмотрению многих дел, которые были состряпаны с грубейшим нарушением законов и Конституции. Невиновные люди должны быть на свободе.

Эдуард ДОВНАРОВИЧ,
осужденный, отбывающий срок наказания в ИК-1 (г.Минск, ул.Кальварийская, 36, п/я 35).

Человек радовался жизни...

ОТ РЕДАКЦИИ

Не имеет значения, как это письмо попало в редакцию. Важно, что оно поднимает серьезнейшую проблему — недостаточно высокий уровень следствия и судов, что не один раз подчеркивал и президент А.Лукашенко.

Понятно, мы не можем на сто процентов утверждать, что автор письма полностью прав. Но и не в наших правилах отказывать человеку в изложении своей позиции. В стране есть структуры, которые обязаны осуществлять контроль за качеством работы следственных органов и судов. Надеемся, они обратят внимание и на письмо осужденного Э.И.Довнаровича.

Нельзя не согласиться с главной мыслью автора письма — невиновные люди должны быть на свободе, в тюрьмах должны сидеть только преступники.

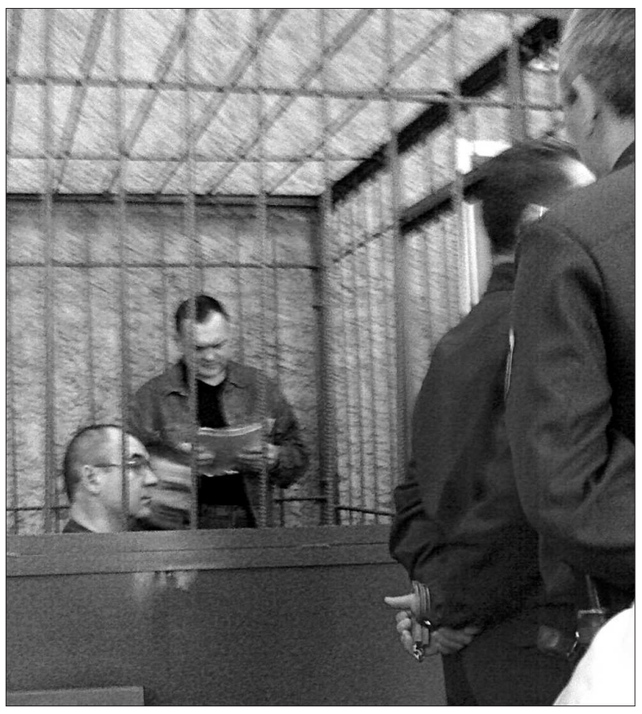

... И дают 9 лет тюрьмы.

ЕСТЬ ВОПРОС!

Что нужнее Беларуси — образование или ОМОН?

Ответ можно получить сразу же, взглянув на структуру госбюджета, где расходы на образование отнесены на предпоследнее место. Кстати, очень символично, что и по уровню оплаты труда работники системы образования находятся на таком же месте среди всех бюджетников. Но рассмотрим проблему несколько подробнее.

...Конец августа, приближается начало учебного года. Практически весь ректорат еще в отпуске, и я занимаюсь всей текущей работой. К концу рабочего дня ко мне на прием пришла посетительница. Умное, несколько усталое лицо выдавало ее принадлежность к интеллигенции, подтверждением чему служили также сильно поношенный плащ и видавшее виды платье. При знакомстве оказалось, что она — учитель из глубинки, а ее две дочери учатся в Минске, причем на платной основе. Одна из дочерей была нашей студенткой и уже несколько сессий сдала на одни пятерки. Поэтому мать приехала хлопотать о ее переводе на бюджетное место. Причем вопрос стоял так: либо бюджет, либо надо бросать университет, поскольку родители уже больше не в состоянии оплачивать учебу обеих дочерей. Что это была правда, подтверждал весь облик посетительницы. Просьбу я удовлетворил, и уже более десяти лет этот случай не стирается из моей памяти. Он является ярким примером заложенного в народе на генетическом уровне стремления дать образование своим детям. На самом деле, спросите граждан, куда они потратят свои средства — на образование ребенка или на покупку, например, новой машины. Подавляющее большинство, несомненно, выберет первое. Также поступит и большинство чиновников в отношении своих собственных чад. Но как только вопрос выходит на общегосударственный уровень, то они почему-то действуют диаметрально противоположно.

Вскоре после описанного выше случая меня пригласили в парламентскую комиссию по образованию, где обсуждался бюджет будущего года. В представленном проекте, который был вскоре принят депутатами, удельное финансирование образования было в несколько раз меньше, чем МВД.

Прошло более десяти лет, и передо мной лежит расходная часть бюджета Республики Беларусь на 2008 год. Общая сумма составляет без малого 40,5 трлн белорусских рублей. На общегосударственные расходы выделено почти 8,9 трлн рублей, т.е. 22% всего бюджета. При этом очень показательно распределение средств внутри этой статьи. Так, на госорганы общего назначения, т.е. фактически на содержание чиновников, идет почти 650 млрд рублей, а на фундаментальную науку лишь 130 млрд, практически в пять раз меньше.

На силовой блок, т.е. национальную оборону плюс правоохранительную деятельность и обеспечение национальной безопасности, выделено почти 3,2 трлн рублей, в том числе на вторую часть — 1 трлн 949 млрд рублей. А вот на всю национальную экономику — лишь чуть более 11 трлн рублей. Получается, что на силовые структуры нынешняя власть тратит почти 30% средств от расходов на экономику. Тут же вспоминается правило развития экономики, что если в стране в мирное время количество людей в униформе превышает 1% всего трудоспособного населения, то экономика такой страны развиваться не может.

На здравоохранение выделено чуть более 1 трлн рублей, а на образование — 1 трлн 278 млрд рублей, что в сумме почти на один триллион меньше, чем на силовые структуры. Сравнив количество занятых в образовании и здравоохранении с количеством занятых в силовых структурах, получим вообще удручающую картину, поскольку удельное финансирование наиболее значимых для любого общества отраслей (а это здоровье нации и ее образованность) в несколько раз меньше, чем силового блока. Поэтому минимальная зарплата милицейского работника в 600 тыс. рублей практически равна средней зарплате педагогов с высшим образованием.

Вообще, даже беглый анализ нашего госбюджета представляется очень интересным. Вот, например, на органы судебной власти выделено 124 млрд рублей. Стоит ли удивляться, что, придя 28 сентября на участок для голосования, я обнаружил, что один из кандидатов, рядовой судья районного суда, задекларировал свой годовой доход в размере 46,5 млн рублей, почти 4 млн в месяц. Сравните 600 тыс. у педагогов и 4 млн у рядового судьи. Причем и те и другие являются бюджетниками.

Думается, приведенных выше данных вполне достаточно, чтобы констатировать, что образование сегодня у нас в стране, мягко говоря, не в почете, впрочем, как и здравоохранение. А это уже какой-то необъяснимый парадокс. Если в рядовой семье культ образованности сохраняется, то в общей нашей большой семье — государстве его нет. А это не так безобидно, как кажется нашим чиновникам. Представим, за парту в первом классе сели два ребенка. Один с первого дня начал работать, с отличием закончил школу, университет, защитил кандидатскую, затем докторскую диссертацию, стал профессором, т.е. специалистом высшей квалификации. Другой проскучал в школе, пошел в армию, отслужил. Куда пойти? В колхоз? Там надо вкалывать. На стройку — еще хуже. Тогда в ОМОН. И вот он уже вальяжно прохаживается по освещенным улицам центра города и получает за это зарплату, выше профессорской. А дети это прекрасно понимают, в отличие от взрослых чиновников, поэтому педагогическая общественность с тревогой констатирует снижение у большинства школьников желания хорошо учиться. И здесь заложено два очень опасных для общества момента. Во-первых, у детей не формируется устойчивое стремление к труду, требующему хорошего образования. Во-вторых, в современном мире в жесткой межгосударственной конкуренции преуспевают только страны, опирающиеся на высокие технологии, а значит, на образование и науку. Судя же по госбюджету нашей страны, участь у нас всех незавидная, мы запрограммированы нынешней властью по постоянное отставание от развитых государств. И здесь нам уже никакой ОМОН не поможет.

Анатолий ПАВЛОВ,
экс-проректор Белгосуниверситета, кандидат химических наук.

ДЭМАГРАФІЯ

Вяскоўцаў і немаўлят — у «Чырвоную кнігу»?

Мяркуючы па афіцыйнай статыстыцы, недалёка ўжо той час, калі беларуская правінцыя абязлюднее да такой ступені, што кожнага сталага вясковага жыхара, які не дасягнуў састарэлага ўзросту, варта будзе занесці ў "Чырвоную кнігу" як рэдкасную істоту.

Аб гэтым сведчаць, напрыклад, вынікі 2007 года, што вызначаюць дэмаграфічную сітуацыю на Віцебшчыне. Каэфіцыент нараджальнасці (колькасць народжаных на 1000 насельнікаў) летась склаў толькі 9,3, што менш, чым было 20 год таму, на 5 адзінак. А ў Бешанковіцкім раёне, хоць ён і знаходзіцца ледзь ці не побач з абласным цэнтрам, гэты паказчык наогул трывожны — 7,5. Пры гэтым узровень нараджальнасці ў вёсках прыкметна ніжэй, чым у гарадах і мястэчках. Калі ў сярэднім па вобласці летась за суткі нараджалася 33 дзіцяці, то ў гарадах абласнога падпарадкавання — 24, а ў сельскай мясцовасці — 9.

Адмыслоўцы тлумачаць гэтую розніцу няўхільным адтокам насельніцтва з вёсак. Калі ў 2000 годзе адтуль з'ехалі 4765 жанчын ва ўзросце 15—49 год, то ў 2007-м — 5566. У параўнанні з пачаткам 2005 года колькасць жанчын дзетароднага ўзросту (20—29 год) у вобласці скараціласа на 12,6 тысячы, а ў параўнанні з пачаткам 2000 года — ужо на 16,3 тысячы. Праўда, за гэты перыяд на 11% узрасла колькасць нованароджаных, якія ўжо маюць братоў альбо сясцёр, затое нованароджаных першынцаў за апошнія 8 год з'явілася на свет менш на 60%. Гэта ўскосна сведчыць аб няўпэўненасці маладых сямейных пар у заўтрашнім дні. На такім сумным фоне наўрад ці можа ўсцешыць тое, што за мінулы год 3188 немаўлят нарадзілася па-за шлюбам, як правіла, у маладых маці (ва ўзросце да 20 год). Пры гэтым найбольшая доля такіх дзяцей народжаная ў правінцыі — у Аршанскім, Бешанковіцкім, Віцебскім, Гарадоцкім і іншых раёнах.

Усяго ў вобласці летась было зарэгістравана 10.997 шлюбаў, што на 22% больш, чым у 2005 годзе. Але адначасова ўзрасла і колькасць разводаў — на 14%. На кожныя 100 шлюбаў летась выпала 43 разводы, пры гэтым кожны трэці развод адбыўся ў сям'і, якая ўтварылася менш за 5 год таму.

Статыстыка пераконвае, што летась нованароджаных магло быць больш на 5860, бо менавіта столькі за 2007 год зроблена абортаў, амаль палова якіх здарылася ў правінцыі — малых гарадах і нават у вёсках, дзе яшчэ не так даўно штучнае перарыванне цяжарнасці было рэдкаснай з'явай.

Не радуе пакуль што і сёлетняя дэмаграфічная статыстыка. За студзень — чэрвень 2008 года ў вобласці народжана дзяцей на 1,5% менш, чым у адпаведны перыяд 2007 года. Гэты ж паказчык у сельскай мясцовасці яшчэ ніжэй. Так што не за гарамі час, калі ў "Чырвоную кнігу" варта будзе занесці не толькі вяскоўцаў дзетароднага ўзросту, але і ўсіх без выключэння немаўлят Беларусі.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Народная Воля http://www.nv-online.info
23 КАСТРЫЧНІКА 2008 г.

БАМОНД

Ларыса ГРЫБАЛЁВА: *«Ды будзе дзёрзкасць!»*

Ларыса Грыбалёва адсвяткавала дзень нараджэння вечарам пад назвай "Ларыса ў краіне цудаў".

Як прызналася Ларыса, запрашала яна на свята не "каго трэба", а каго сапраўды жадала бачыць у гэты дзень.

Сярод свецкіх персон былі заўважаны Ягор Хрусталёў, Сяргей Кухто, Аляксей Хлястоў, Алеся, Аляксандра Гайдук, Люся Лушчык, Святлана Бароўская, Наталля Тамела, Ілля Міцько, Зміцер Шунін, Саша Нема. Усяго павіншаваць імянінніцу прыйшло больш за сотню гасцей.

Пасля сольных нумароў зорак пачалося бармен-шоу. Іскрынкай вечара стаў выступ каралевы бурлеска Лялі Бяжэцкай, якая ў сваім выступе спалучыла салонную атмасферу, стрыптыз і іронію.

Аднак самым дзёрзкім апынулася віншаванне Ларысы самой сабе, якое пачалося ўрыўкам з "Алісы ў краіне цудаў" Люіса Кэрала, а скончылася фразай "Цвярозасць — гэта брыдота, ды будзе дзёрзкасць!".

ПРЭМ'ЕРА

Растрыжэнкаў паставіў фарс у слязах

16 лістапада на сцэне Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі адбудзецца прэм'ера новай пастаноўкі Венедыкта Растрыжэнкава — творцы аншлагавых спектакляў "Жан і Беатрыса", "Містэр Розыгрыш", "Белы анёл з чорнымі крыламі".

Дзве багатыя жанчыны на схіле веку адчулі расчараванне ў сваім ранейшым жыцці. Нечакана прыйшло каханне. Але, на жаль, толькі для адной з іх. Што ж застаецца сяброўцы?..

Тэатр у тэатры, фарс у слязах і абсурд у рэалізме — усё гэта можна будзе ўбачыць на прэм'еры камедыі "Хто пакахае мадам?".

У спектаклі іграюць заслужаная артыстка Рэспублікі Беларусь **Таццяна Мархель, Галіна Чарнабаева і Сяргей Шымко**.

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ

У Полацку сутыкнуцца Усход і Захад

Па 1 снежня ў Мастацкай галерэі Нацыянальнага Полацкага гісторыка-культурнага музея-запаведніка аддзяленне Пасольства Швецыі ў Мінску пры падтрымцы Шведскага інстытута праводзіць персанальную выставу знакамітага шведскага фатографа **Енца Олафа Ластхейна** *"Белае мора — Чорнае мора".*

Енц Ластхейн навучаўся ў Паўночнай школе фатаграфіі ў Стакгольме. Пасля працаваў вольным фатографам — рыхтаваў пераважна фотарэпартажы і партрэты для часопісаў і газет.

Фатаграфічная творчасць Енца Олафа Ластхейна — вынік яго руплівай працы па стварэнні формы, адначасова дакументальнай і эстэтычна выразнай.

Панарамы фотамастака адлюстроўваюць разнастайныя краявіды і іх насельнікаў. Акцэнт робіцца на існаванне ў самай сярэдзіне суровых, велічных, брудных ці рамантычных карцін непрыкметнай мяжы, што раздзяляе людзей.

Гэта карціны пра ўсходнюю мяжу Еўрасаюза, пра жыццё ў Трансільваніі, Расіі, Беларусі і Украіне. Пра тое, што мы звыкла разумеем як сутыкненне Усходу і Захаду.

Валерыя ЕСІНА.

НОВАЕ ІМЯ

Лявон КАЗАКОЎ:

«Цікава памерацца сіламі з іншымі прадстаўнікамі маладога беларускага року...»

Лявон Казакоў — гісторык, выкладчык, паэт. Але найбольш поўна ўсе яго здольнасці праяўляюцца ў неафольк-рок-калектыве "Рокаш", дзе Лявон піша тэксты, іграе на бас-гітары, варгане і спявае бэк-вакал. Менавіта дзякуючы яму гурт імкнецца творча інтэрпрэтаваць часы Вялікага княства Літоўскага.

"Народная воля" паспрабавала высветліць, чым прываблівае мінуўшчына маладых людзей.

І тут з'явіўся бел-чырвона-белы сцяг...

— На чым сталела твая свядомасць, якая зараз выяўляецца ў тэкстах гурта?

— Самы яскравы ўспамін майго дзяцінства: у першым класе на сцяне вісеў партрэт Леніна, а ў другім замест яго з'явіўся бел-чырвона-белы сцяг. Тады прыйшло адчуванне, што жыву ў Беларусі, я — беларус. Пасля пачаў цікавіцца беларушчынай асэнсавана. Для мяне ўжо тады Караткевіч стаў богам літаратуры, выбітней за яго нікога не існавала. Ён быў знакавай фігурай для майго сталення. Яго творы былі для мяне Бібліяй Беларушчыны.

Калі вырашыў, што хачу стаць гісторыкам, то паступіў у ліцэй БДУ. Тады там была цудоўная атмасфера — контркультурнасці, творчасці, усё гэта файна ўплывала і ў некаторых выпадках фарміравала нашую свядомасць. Шмат было таленавітых, неардынарных асоб. Я гляджу на маіх ліцэйскіх сяброў і бачу, што большасць з іх не згубілася ў гэтым жыцці.

— Пэўна, у гэты час пачыналася і твая музычная кар'ера?

— Так, яшчэ ў ліцэі я пачынаў збіраць свае першыя гурты, якія былі арыентаваныя на цяжкую музыку. У той час у мяне з'явілася схільнасць да гістарычнай рэканструкцыі, я пайшоў у рыцарскі клуб, пачаў удзельнічаць у фэстах сярэднявечнай культуры. Пасля гэта заглохла, бо перастала хапаць на ўсё часу, але гэты этап майго жыцця наблізіў мяне да разумення тых часоў. Сярэднявечча тады ўвайшло ў маё сэрца і да гэтай пары там застаецца.

— Вось чаму шмат песень "Рокаша" прысвечана гэтаму часу... А ў кім для вас ён увасабляецца?

— Мяне найбольш уражвае постаць князя Альгерда. Гэта ўзор магутнага, справядлівага гаспадара сваёй зямлі. Ён цудоўна княжыў поруч са сваім братам Кейстутам, і не было ніякіх сварак за ўладу, грызні, змоў. Альгерд мудра кіраваў дзяржавай і імкнуўся да яе велічы. Менавіта падчас яго княжання тэрыторыя Вялікага княства Літоўскага павялічылася амаль што ў два разы. Мажліва, я трохі рамантызую для сябе гэтую персону, але мне гэта падабаецца.

— Любоў да сярэднявечча зразумела, але чаму "Рокаш" не адгукаецца на падзеі сучаснасці?

— Каб зразумець сучаснае, трэба звярнуцца да мінулага. Я прыхільнік гіпотэзы аб цыклічным развіцці цывілізацыі. У нашай творчасці не рэтраспектыва ста-

радаўнасці, а яе рамантызаваная інтэрпрэтацыя. А падзеі сучаснасці нельга так лёгка прааналізаваць, бо шмат становіцца зразумелым толькі праз стагоддзі. Падзеі сучаснасці нас закранаюць, але для іх адлюстравання ёсць навіны, а мы займаемся творчасцю.

Беларусы не ўмеюць рабіць правільны выбар?

— Вы часта ўдзельнічаеце ў конкурсах. У хіт-парадзе "Тузін Гітоў" спрабавалі два гады прарвацца на "Басовішча", сёлета — "Be Free" і "Global Battle of the Band". Для чаго вам гэта патрэбна?

— Нам падабаюцца рознага кшталту оўпэн-эйр фэсты. Яны маюць атмасферу нейкай такой усеагульнай еднасці, братэрства і сяброўства, якая нараджаецца пры дапамозе музыкі. Аднак нельга сказаць, што трапіць на падобныя фэсты для нас з'яўляецца самамэтай нейкай. Проста мы хочам, каб як мага большая колькасць людзей пазнаёмілася з нашай творчасцю. А таксама нам цікава памерацца сіламі з іншымі прадстаўнікамі маладога беларускага року.

— А тое, што менавіта адборы вам не ўдаюцца, можа, звязана з тым, што беларусы не ўмеюць рабіць правільны выбар і наогул не маюць культуры выбіраць?

— Не стаў бы я так казаць. Наш народ не горшы за іншы. Ды і ўвогуле, калі нешта не атрымоўваецца, то не варта скідваць усё на знешнія фактары. Проста трэба больш працаваць, каб нашыя песні знайшлі водгук у кожным сэрцы. Вось тады ўсё будзе файна...

— У чыіх сэрцах ваша музыка знаходзіць водгук?

— На нашыя канцэрты прыходзяць людзі самага рознага ўзросту. Увогуле, не люблю ўсялякага роду падлікаў, статыстыкі ды іншай трасцы. Нас слухаюць тыя, хто ўмее самастойна думаць і любіць Беларусь. І няхай такіх людзей будзе болей.

— Вы мелі досвед сольнага канцэрта ў Маскве. Як там успрымаюць беларускую культуру? Чула, што ў Расіі ёсць пэўнае кола менавіта рускай моладзі, якую цікавіць беларуская гісторыя, асабліва ВКЛ і Рэч Паспалітая...

— Мы былі прыемна здзіўлены, калі пачулі на канцэрце ў Маскве беларускую мову. Пасля канцэрта мелі шчасце пазнаёміцца з гэтымі людзьмі. Гэта не расійцы, а беларусы, якія стала жывуць у Расіі, але ад гэтага не перастаюць памятаць пра свае карані — дбаюць пра культуру, мову, нацыянальную ідэнтычнасць. Дыяспары там нават больш шчыльныя і аб'яднаныя, чым народ, што жыве на тэрыторыі Беларусі. Бо чужая краіна з чужым менталітэтам не пакідае чалавеку іншага выбару, як выкрышталізаваць свае нацыянальныя адметнасці.

Лагатып са схаваным сэнсам

— Ты неаднойчы бываў за мяжой. Якая з краін, на твой погляд, найбольш блізкая да нас па менталітэце?

— Для мяне гэта Літва. Тыя стагоддзі, калі мы існавалі ў межах адной дзяржавы, не прайшлі дарма. Было досыць цікава назіраць у Вільні бабулек, якія размаўляюць не па-літоўску, а на своеасаблівым дыялекце беларускай мовы. Адразу нешта роднае адчуваецца...

— У Беларусі якія месцы табе падабаюцца?

— Як гісторыка мяне цікавіць Полацкая зямля. Бо ўвесь Полацк — гэта суцэльная гісторыя. А яшчэ мне падабаецца Браслаўшчына. Гэта надта прыгожы, маляўнічы куток нашай радзімы, і мяне заўсёды цягне прыехаць туды яшчэ і яшчэ раз. Дарэчы, там неаднойчы ўдзельнічаў у археалагічных раскопках.

— Знайшоў што-небудзь цікавае?

— Я ўдзельнічаў у 2002-м і 2003 гадах у раскопках каля вёскі Літоўшчына. Наша экспедыцыя знайшла костку з рунічным надпісам. Таксама падчас гэтай экспедыцыі была знойдзена срэбная арабская манета — куфічны дырхем. Безумоўна, знаходзілі мы і ўпрыгажэнні, і кераміку, і рэшткі пабудовы, і шмат чаго яшчэ. Разам з беларускім археолагам Міколам Плавінскім раскапалі 3 курганы...

— Традыцыйна Беларусь звязваюць з сімваламі зубра і бабра. На лагатыпе "Рокаш" — крумкач. Чаму?

— Культ крумкача характэрны міфалогіі большасці індаеўрапейскіх народаў. Для нас ён мае схаваны сэнс: усім вядомы доўгі век крумкача. Ён на нашым лагатыпе трымае літару "О" як пярсцёнак. Пярсцёнак — гэта кола жыцця, сонца, сімвал завершанасці. Атрымліваецца, што мінулае трымае ў сваіх руках сучаснасць і будучыню.

Аля ВЯТРОЎСКАЯ.

СКАНДАЛ

Арнольд РАНЦАНЦ:

«Нас не пускают даже на территорию театра!»

На днях артисты, уволенные из Белорусского государственного музыкального театра, обратились с открытым письмом к Александру Лукашенко.

В письме говорится, что из-за постоянных проблем в театре из него за последние годы ушли многие актеры, падает зрительский интерес, не приходят новые режиссеры.

Письмо подписали уволенные в прошлом году народный артист Беларуси **Петр Риригер**, заслуженный артист Беларуси **Герман Козлов**, заслуженная артистка Беларуси **Зинаида Вержбицкая**, заслуженный артист Украины и Беларуси **Арнольд Ранцанц**, ведущий мастер сцены **Виктор Шабуня** и ведущий мастер оркестра **Галина Кажгалиева**.

Руководство не продлило с ними контракты, предложив перейти на разовые выступления. Артисты театра связали увольнение с личной неприязнью к ним руководства. По их словам, в один прекрасный день им просто выдали трудовые книжки и, не сказав "спасибо", поставили в известность, что в театре они больше не работают.

"Наше увольнение директор театра Алексей Исаев объяснил тем, что он собирается строить новый театр, и люди пенсионного возраста ему не нужны, — рассказывает "Народной воле" заслуженный артист Украины и Беларуси Арнольд Ранцанц. — *Но основная причина произошедшего кроется в том, что ему нужно было убрать неугодных ему людей. Мы никогда не прогибались под него и открыто говорили, что он ведет театр к катастрофе".*

Главным показателем плачевного состояния театра артисты называют отсутствие зрительского интереса к постановкам Музыкального.

"Зал сегодня наполняется в лучшем случае наполовину, — отмечает Арнольд Ранцанц. — *А когда мы работали, в театр невозможно было попасть! Раньше мы делали по три премьеры в год — сейчас Исаев, монополизировав театр, ставит максимум один спектакль за сезон. Самое страшное — нет труппы, сотни актеров покинули театр".*

Кто-то из уволенных артистов нашел работу, а некоторые остались не только без любимого дела, но и без финансовой поддержки.

"Многие из нас сейчас при деле, — рассказывает Ранцанц. — *У меня, например, свой творческий коллектив. Но есть те, с кем поступили непростительно. Ирину Скоробогатову, великолепную комическую актрису, уволили, и теперь она одна на мизерную пенсию растит дочку. Считаю, артиста нельзя отправлять на пенсию, если он находится в хорошей творческой силе..."*

Убрав из театра ведущих актеров, художественный руководитель был вынужден снять ряд популярных у зрителя спектаклей: "Королева Чардыша", "Дорогая Памела". А в оставленных в репертуаре постановках вместо заслуженных и народных артистов играют артисты балета.

"Так притупляется понятие искусства, Белорусский государственный музыкальный театр превращается в сельскую самодеятельность, — негодует Ранцанц. — *Исаев даже не имеет профессионального режиссерского образования. На мой взгляд, он ставит спектакли, не имея на это права. Если бы он выполнял эту работу хорошо, я был бы первым, кто его похвалил. Но ведь на поставленного им "Дон Жуана" никто не ходит, а последний мюзикл "Русский фантом" — просто бездарность".*

На резонное замечание о том, куда же смотрели многочисленные проверяющие комиссии, Арнольд Ранцанц отвечает, что и Министерство культуры, и Управление культуры намеренно закрывают глаза на проблему.

"Исаев улыбается и, не стесняясь, заявляет, что как сидел в кресле руководителя, так и будет сидеть — потому что его поддерживает "волосатая рука в вышестоящих инстанциях", — делится заслуженный артист Украины и Беларуси.

В прошлом году, комментируя ситуацию в Музыкальном, министр культуры **Владимир Матвейчук** отметил, что в театре происходит замена артистов старшего поколения молодыми творческими силами.

"Этот процесс всегда болезненный, — сказал он. — *Принято решение, что с частью актеров пенсионного возраста будут заключены договора и им будет предоставлена возможность подрабатывать в театре".*

Однако за год уволенные артисты так ни разу и не были приглашены выступить.

"Чтобы нас не видеть, Исаев запретил пускать нас даже на территорию театра, — заявляет Ранцанц. — *Нам, некогда ведущим артистам театра, отдавшим ему больше половины своей жизни, запрещено подходить к нему. Тем, кто нас впустит, грозит увольнение..."*

Сам **Алексей Исаев** отказывается комментировать происходящее. *"Без комментариев! Мне это уже надоело, и разговаривать на эту тему я не буду", —* ответил он "Народной воле" на просьбу дать свою оценку сложившейся ситуации.

Тем временем бывшие артисты Музыкального театра надеются, что в Администрации внимательно отнесутся к письму и прозондируют "внутренности" театра.

"Мы просим, чтобы были приняты какие-то меры по отношению к Алексею Исаеву, — говорит Ранцанц. — *Лично я считаю, что он не должен занимать этот пост".*

Ольга ПРУДНИКОВА.

КАДРЫ

Святлану Бароўскую прыраўнялі да міліцэйскіх палкоўнікаў

Вядомая тэлевядучая Святлана Бароўская прызначана начальнікам упраўлення інфармацыі і грамадскіх сувязяў Міністэрства ўнутраных спраў — прэс-сакратаром. Яна ўжо прадстаўлена калектыву УІГС МУС.

Як паведаміла Святлана Бароўская, працу на новай пасадзе яна будзе сумяшчаць з працай на тэлебачанні. "Я тэлевядучая, хачу паспрабаваць сябе ў новай сур'ёзнай справе. Тут ёсць шмат момантаў для творчасці, і, спадзяюся, карысці ад мяне будзе таксама шмат", — сказал Бароўская.

Атэстоўвацца на афіцэрскае званне С.Бароўская не плануе. У МУС яна будзе працаваць у якасці вольнанаёмнай.

Пасада начальніка УІГС МУС па штаце з'яўляецца палкоўніцкай.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ.

ПРАГНОЗ

Колькасць заявак, пададзеных на «Еўрафэст», не называецца

Аргкамітэт "Еўрафэсту" — беларускага адбору на "Еўрабачанне" — які тыдзень прымае заяўкі ад выканаўцаў. Аднак пакуль што арганізатары не называюць колькасць пададзеных заявак.

"І часу мала прайшло, і, як правіла, па досведзе мінулых гадоў, заяўкі валам пачынаюць валіцца да першых дзён лістапада, — адзначае прадзюсер праекта **Анастасія Ціхановіч**. — Трэба нейкую сярэдзіну выбраць, і тады пагаварыць, колькі прыйшло заявак. Напрыклад, калі палова тэрміну пройдзе..."

Анастасія Ціхановіч мяркуе, што паспрабаваць сябе ў адборы пажадае не менш за сотню выканаўцаў. Ці збудзецца гэты прагноз, стане вядома пасля 20 лістапада — калі скончыцца прыём заявак.

ДАРЭЧЫ

«Дастаць» Ціхановічаў...

Гюнеш Абасава, якая ў мінулым годзе спынілася ў адным кроку ад "Еўрабачання", саступіўшы ў фінале **Руслану Аляхно**, пойдзе на сёлетні "Еўрафэст" з прынцыпу. Спявачка вырашыла "дастаць" Ціхановічаў.

"Мы сказалі Ціхановічам, што будзем біцца да апошняга, — кажа дырэктар Гюнеш **Вольга Зінавая**. — Мы сваё слова трымаем!"

Народная Воля http://www.nv-online.info
23 КАСТРЫЧНІКА 2008 г.

СТРАТЫ

Памёр апошні вучань знакамітага Юдаля Пэна

Пайшоў з жыцця старэйшы віцебскі мастак Пётр Явіч. Ён апошні з тых, каму давялося вучыцца жывапісу ў Юдаля Пэна — настаўніка, які выхаваў Марка Шагала ды іншых сусветна вядомых майстроў.

Імя Пятра Явіча наўрад ці было вядомае найбагацейшым збіральнікам мастацтва нашага часу, але ў Віцебску гэтага мастака добра ведалі і цанілі. Ён не расставаўся з пэндзлем да апошніх дзён свайго жыцця, і да ягоных 90-х угодкаў у верасні гэтага года была арганізавана апошняя персанальная выстава майстра.

Сям'я Явічаў пераехала ў Віцебск з Вугоршчыны ў 1926 годзе, і, калі будучаму мастаку споўнілася ўсяго 12 год, яго ўзяў на навучанне знакаміты Юдаль Пэн — самы славуты настаўнік жывапісу ў горадзе. Ад Пэна, які лічыў сваім кумірам Хармэнса ван Рэйн Рэмбрандта, выбітнога прадстаўніка нідэрландскага Адраджэння, Пётр Явіч пераняў любоў да партрэтнага жывапісу. І гэты жанр заставаўся асноўным у ягонай творчасці. У адрозненне ад М.Шагала або Л.Лісіцкага, П.Явіч захаваў вернасць традыцыі рэалізму ў мастацтве — у гэтым сэнсе ён таксама быў спадкаемцам Юдаля Пэна, аўтара "натурных" партрэтаў. Пётр Явіч у сваіх успамінах заўжды падкрэсліваў: герояў карцін Пэна можна было сустрэць на віцебскіх вуліцах і беспамылкова пазнаць.

Што да навучання ў знакамітага мэтра, то П.Явіч з удзячнасцю згадваў: да шасці хлопчыкаў-вучняў Ю.Пэн ставіўся як да родных дзяцей — клапаціўся пра іх, але быў строгім і патрабавальным настаўнікам.

У 1937 годзе Юдаль Пэн быў знойдзены забітым ва ўласнай кватэры. Як высветліла следства, злачынства здзейснілі ягоныя сквапныя сваякі, незадаволеныя тым, што ўсе свае творы мастак не захацеў перадаць ім у спадчыну, а вырашыў падарыць Віцебску. Сёння каля дзвюх соцень карцін захоўваюцца і выстаўляюцца ў Віцебскім мастацкім музеі.

Дзесяць гадоў таму апошні вучань Ю.Пэна паўтарыў учынак свайго настаўніка — таксама перадаў свае карціны гораду.

Алена ШТРАЛЬ.

ТУРЫЗМ

«Мінулым летам у Беларусі была мода на Крыт, Родас, Корфу і іншыя грэчаскія астравы»

Але мы згубілі Польшчу, Балгарыю і дагэтуль не маем сваёй курортнай інфраструктуры.

Восенню традыцыйна падводзяцца вынікі турыстычнага сезона. Як развівалася сітуацыя мінулым летам на турыстычным рынку Беларусі? Якія напрамкі мелі большую папулярнасць? Ці хопіць беларусам месцаў у айчынных санаторыях?

На пытанні карэспандэнта "Народнай волі" адказвае редактар газеты "Туризм и отдых" Лілія КОБЗІК.

— Лілія, у турбізнесе вы не адзін год. Якія асаблівасці беларускага турыстычнага рынку можаце адзначыць?

— Сезон гэтага года яшчэ раз не толькі падкрэсліў характар беларускага турыстычнага рынку, але і паказаў стан нашых фірм. У кампаніях па-ранейшаму ідзе колькаснае накапленне вопыту працы с замежнымі партнёрамі, але ў той жа час ўражанне такое, што абсалютна адсутнічаюць унутраныя рэзервы для неабходнага тэхналагічнага прарыву. З аднаго боку, турыстычны рынак падаецца развітым (беларусы сёння могуць адправіцца ў тур у любую краіну свету), з іншага — у параўнанні з еўрапейскімі ці нават расійскімі фірмамі нашы турфірмы знаходзяцца ў першасным стане. Не згадваючы назву, магу сказаць, што адна з найбуйнейшых кампаній, літаральна пачынальніца беларускага турбізнесу, на сёння мае ў штаце сем чалавек. Беларускі турбізнес пераўтварыўся ў невялікі, часцей сямейны бізнес, дзе выкарыстоўваюцца тэхналогіі, якія былі выпрацаваны дзесяць гадоў таму. Вынікам стала тое, што сёння амаль усе самыя "тлустыя", папулярныя накірункі на беларускім рынку кантралююць расійскія і турэцкія аператары. Дарэчы, вось-вось прыйдуць украінскія. Паколькі капіталізацыі турбізнесу ў Беларусі так і не адбылося, рынак аказаўся адкрыты для нашэсця моцных канкурэнтаў. Але сёння я, мусіць, не рызыкну даваць канчатковую ацэнку гэтай сітуацыі. З аднаго боку, дзяржава не "падмяла" пад сябе гэты бізнес, з другога — не дазволіла ўмацавацца ўласнікам. Рынак апынуўся ў стане нейкай стагнацыі і раўнавагі адначасова. На мой погляд, нічога не згублена. Выхад на новы віток магчымы ў любы момант.

— Што адбывалася з рознымі выязнымі накірункамі ў актыўным сезоне?

— Ёсць краіны, якія паказалі пэўны ўсплёск. Некаторыя, на жаль, на нашым рынку перажываюць не лепшыя часы. Напрыклад, значна павялічылася папулярнасць Грэцыі. Увогуле Грэцыя і Кіпр у гэтым сезоне жорстка змагаліся за турыстаў. Дэмпінг адчуваўся ў асноўным на расійскім рынку, але быў заўважаны і ў нас. Сезон паказаў, што беларусы хочуць прыгожа жыць і прыгожа адпачываць. І рынак як нармальны эканамічны механізм натуральна, рэагіруе на гэта. Мінулым летам у Беларусі была мода на Крыт, Родас, Корфу і іншыя грэчаскія выспы. Гэта гаворыць пра многае. Дарэчы, і кошты, прынамсі, у пачатку і ў канцы сезона, былі вельмі добрыя. З другога боку, тыя накірункі, якія не адказваюць патрабаванням часу, трапляюць у складанае становішча. Напрыклад, Румынія. Калісьці яна лічылася таннай і якаснай. Гэты міф не спраўдзіўся, і накірунак страціў папулярнасць. Балгарыя пасля доўгіх гадоў дынамічнага руху, адпавядаючага еўрапейскім стандартам, страціла свае пазіцыі на беларускім рынку. Коштам пераўзышлі нейкую дапушчальную планку, якую адчувае кожны, нават нявопытны, кліент турфірмы. Сёння Балгарыя для нашага турыста — гэта віза коштам 60 еўра і вельмі дарагія гатэлі. Чарнагорыя, на жаль, таксама замарудзіла рост. Краіна маленькая, фантастычна прыгожая, але яна робіцца ўсё больш незразумелай для нас па гатэльнай палітыцы: накірунак, які можа прапанаваць для беларускага кліента толькі катэджы (прасцей кажучы — прыватныя домікі для пражывання), выклікае шэраг псіхалагічных пытанняў ў выязнога беларускага турыста, які на радзіме адчувае сябе моцным сярэднім класам і хоча за мяжой бачыць тое, чаго не бачыць дома, — добры сэрвіс.

Накірункам, у якога практычна адсутнічаюць канкурэнты, з'яўляецца Турцыя. Дарэчы, нам у гэтай краіны ёсць чаму павучыцца. Турцыя ўпарта ідзе наперад і цягне за сабой кліента, заўсёды прапаноўваючы больш і больш — больш гатэляў, больш сэрвісу, больш авіяперавозкі. Калі хто хоча развіваць турызм — трэба вучыцца ў Турцыі. Дастаткова паглядзець, ўва што ператварылася Анталья, якая яшчэ трыццаць гадоў таму была проста пыльным пасёлкам.

— Як увядзенне шэнгенскай візы паўплывала на выязны беларускі турызм?

— Адсоўваючы ў бок пытанне складанасці атрымання гэтай візы беларусамі (ступень гэтай складанасці ў розных амбасадах розная), паставім пытанне: што такое віза? Гэта дэльта ад агульнага кошту пакета турыстычных паслуг. Калі яна пераўзыходзіць кошт пражыцця, паслуг турфірмы, трансфера, экскурсій, харчавання — накірунак можа проста загінуць. У гэтым сэнсе ўступленне ў 2008 годзе ў шэнгенскую зону краін Балтыі, Чэхіі, Славакіі — тых накірункаў, якія ў Беларусі лічыліся даволі таннымі, — было моцным ударам. Магу сказаць шчыра — мы практычна згубілі Польшчу. Праўда, гэта адбылося не раптоўна, працэс "дабівання" накірунку ішоў паступова і паслядоўна (у нядобрым сэнсе), але вынікаў не адменіш — гэта трагедыя для нашага турыстычнага рынку. Калісьці ў Польшчу кожны год выязджала каля пяцісот тысяч беларусаў. Няхай нават многія з іх былі шоп-турыстамі, але гэтыя людзі ездзілі, яны бачылі, яны кантактавалі. Зараз у Польшчу за паўгода паехалі толькі некалькі тысяч нашых суайчыннікаў, і, дарэчы, палякаў да нас прыехала столькі ж — гэта неверагодна, але гэта так. Вельмі шкада!... Канешне, больш за ўсё "пацярпелі" ад сёлетняга росту шэнгенскай зоны недарагія экскурсійныя туры. Аднак турфірмы знаходзяць выйсце і ў гэтай сітуацыі, бо "шэнген" дазваляе камбінаваць туры па-новаму. Калі раней турыст ехаў у Прагу, наведваў Карлавы Вары і праз польскі гіпермаркет вяртаўся да нашай рэчаіснасці, дык "шэнген" дазваляе дадаткова наведаць Вену і Дрэздэн. Рынак на тое і рынак, каб выкручвацца і, калі ёсць попыт, нешта прапаноўваць спажыўцу, бо фірмы хочуць зарабляць, нягледзячы на візавыя пытанні і іншыя моманты, якія ад іх не залежаць.

— Якія адметнасці гэтага сезона можна адзначыць у дачыненні да ўнутранага турызму?

— На жаль, наша курортная інфраструктура, якая месціцца на Нарачы і Браславах, — гэта ўсяго некалькі гатэляў. Іншымі словамі, інфраструктуры няма. Наш беларускі ўнутраны турызм — гэта (у большай ступені) лячэнне ў санаторыях. Дарэчы, у мінулым годзе паўмільёна беларусаў аздаравіліся ў айчынных санаторыях. Менавіта санаторыі зараз валодаюць тым, што можна назваць турыстычнай базай. Там будуюцца новыя карпусы, робіцца апгрэйт нумароў, прапаноўваюцца паслугі spa. Суадносіны коштаў і якасці асабліва адчувае блізкі да нас расійскі рынак, таму ў Беларусь паехалі расіяне.

— Ці хапае месцаў у санаторыях самім беларусам?

— Востра ставіць пытанне аб тым, што беларусы не змогуць падправіць здароўе на радзіме, не варта. На сённяшні дзень толькі 15% гасцей санаторыяў — гэта расійскія турысты. Калі ў нашых усходніх гасцей ёсць попыт на нашы санаторыі, трэба яго задаволіць. Не плакаць, што няма дзе адпачываць, а больш будаваць. Нейкай дзіўнай альтэрнатывай адсутнасці развітай турыстычнай інфраструктуры ў краіне сталі аграсядзібы. Працэс, на мой погляд, тут замарудзіўся і стылёва не адпавядае сучаснасці — тым мадэлям, якім падпарадкоўваецца турызм ва ўсім свеце. Сёння адпачынак у вёсцы, на беларускай аграсядзібе — гэта часцей за ўсё карпаратыўныя вечарыны з лазняй і караоке. Перш за ўсё, павінна змяніцца стылістыка сядзіб. Калі на першым паверсе такой сядзібы з'явіцца карчма, якую змогуць наведваць цвярозыя, прыстойна апранутыя мясцовыя жыхары, каб кульнуць шклянку свежага, толькі што звараната піва і, седзячы за ўмела сервіраваным сталом, ціха паразмаўляць з кліентамі сядзібы пра навіны ў свеце, — вось тады можна будзе сцвярджаць, што нашы сельскія турыстычныя сядзібы і ўвогуле наш турызм развіваюцца ў нармальным, так бы мовіць, фармаце. Гэты фармат добра распрацаваны ў свеце, вынаходзіць ровар нам не трэба, трэба толькі вучыцца.

Алена СІДАРОВІЧ.

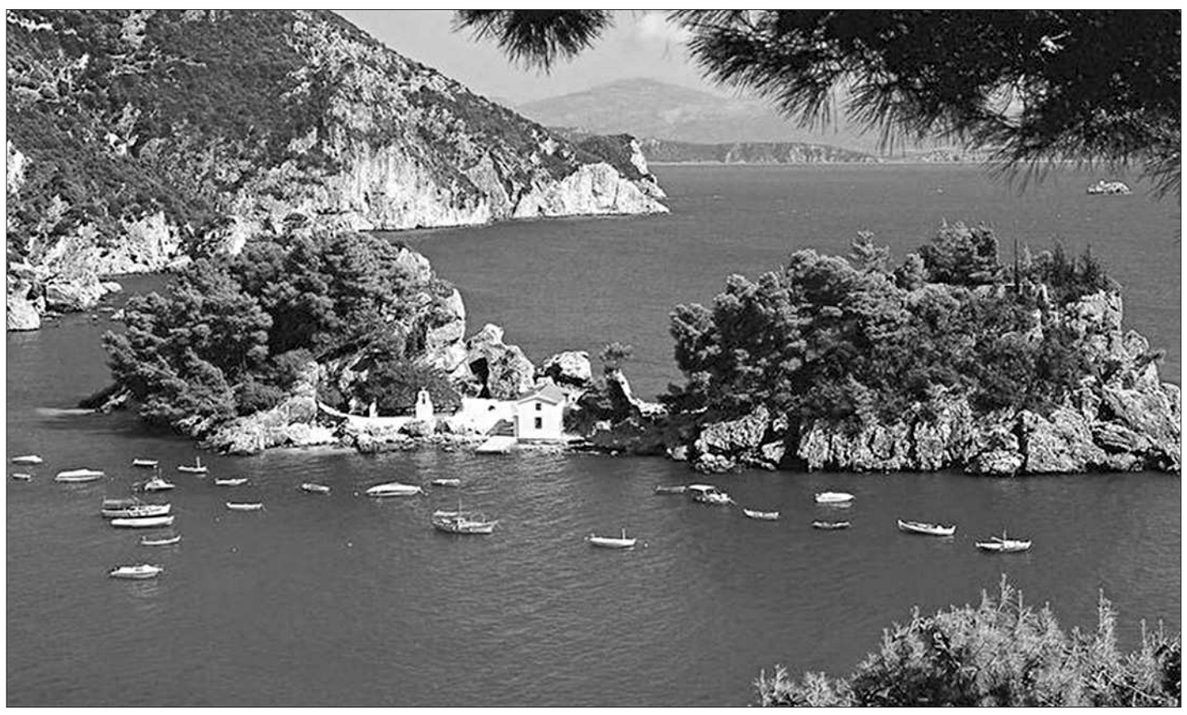

ГАЗЕТА — ЧЫТАЧЫ

У госці — з абаненцкай карткай «Народнай волі»!

Вы — сталы чытач "Народнай волі".

У вас шмат сваякоў, сяброў, саслужыўцаў.

Яны часта гасцююць у Вас, Вы — у іх.

Магчыма, і цяпер маеце запрашэнне на дзень нараджэння ці з нейкай іншай нагоды. Не ламайце галаву над тым, што купіць у падарунак. Букет кветак і — абаненцкая картка "Народнай волі". На месяц, два, тры, паўгода... Афармляйце **перадаплату** за блізкага Вам чалавека, і ён будзе ўдзячны за такі незвычайны падарунак.

Пералічыць грошы, ведаеце, можна праз любы філіял "Беларусбанка" ці праз паштовае аддзяленне. Мінчане могуць аператыўна зрабіць **перадаплату** таксама праз рэдакцыйны офіс (вул.Энгельса, 34а) альбо пазваніць па тэлефонах: 328-63-93 ці 328-68-71. Пасля званка да Вас прыйдуць нашы валанцёры са свежымі нумарамі газеты і дапамогуць аформіць перадаплату за любы тэрмін і па любым адрасе.

Нягледзячы на экстрэмальныя ўмовы выдання газеты, тарыфы па **перадаплаце** ранейшыя: на месяц — **9500** рублёў для індывідуальных чытачоў і **15.000** рублёў для арганізацый, прадпрыемстваў, устаноў, фірм. Заўважым: паколькі кошт газеты пры рэалізацыі ў розніцу з новага года павысіўся, то выгадна рабіць перадаплату, з тым каб газета дастаўлялася дахаты.

Банкаўскія рэквізіты "Народнай волі" такія:

УП "Народная воля": р/р 3012006535014, ААТ "Пріорбанк", ЦБП 113, код 749, УНН 100961759.

Вымушаны і на гэты раз звярнуць увагу на тое, што **перасылаць у рэдакцыю трэба не толькі копію плацежнага дакумента, але і запоўненую АБАНЕНЦКУЮ КАРТКУ,** узор якой друкуем і ў сённяшнім нумары.

Зноў жа: запаўняйце выразна, пажадана друкаванымі літарамі. Разумеем: для тых, хто рабіць гэта будзе ўпершыню, не вельмі прыемная рэч. Але што зробіш: каб своечасова атрымліваць газету, мы вымушаны звяртацца з такой просьбай.

Вы — з «Народнай воляй», «Народная воля» — з Вамі!

0402280179

ИЗВЕЩЕНИЕ

ИЧУП «Народная воля»
получатель платежа
«Приорбанк» ОАО ЦБУ 113 г.Минск
наименование банка
Счет получателя 3012006535014 Лицевой счет код 749
УНН* 100961759
(фамилия, имя, отчество, адрес)

Вид платежа			Дата	Сумма
Предоплата за июль, август, сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь 2008 г. (ненужное зачеркнуть)				
Плательщик			Пеня	
			Всего	

Кассир

ИЧУП «Народная воля»
получатель платежа
«Приорбанк» ОАО ЦБУ 113 г.Минск
наименование банка
Счет получателя 3012006535014 Лицевой счет код 749
УНН* 100961759
(фамилия, имя, отчество, адрес)

Вид платежа			Дата	Сумма
Предоплата за июль, август, сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь 2008 г. (ненужное зачеркнуть)				
Плательщик			Пеня	
			Всего	

КВИТАНЦИЯ

Кассир М.П.

* Заполняется только при осуществлении операции по уплате налогов.

Абонентская карточка

на номера газеты «Народная воля»
за июль, август, сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь 2008 г.
(ненужное зачеркнуть)

*Заполняется отчетливо **печатными буквами** и **обязательно** отправляется в редакцию с **копией платежного документа***

фамилия

имя **отч.**

индекс почтового отделения

область

район

название населенного пункта

город, городской поселок, поселок, деревня (нужное — подчеркнуть)

улица
пр-т
переулок *(нужное — подчеркнуть)*

дом *а,б,в,г* **корп.** **кв.**

(Примечание: если можете — укажите, пожалуйста, код подъезда или номер дом.телефона; в случае получения газеты через абонентский ящик обязательно укажите индекс и адрес почтового отделения)

ЗДАРЭННЕ

Кананада ад кроплі бензіну

Міжволі прыгадалася вайна старэйшым насельнікам віцебскай вуліцы Міру — з тых часоў яны не чулі такой кананады. А маладзейшыя жыхары меркавалі па-сучаснаму: выбухі са стралянінай навялі іх на думку пра бандыцкія разборкі. Але справа была зусім у іншым, хоць не перапалохацца наўрад ці здолеў бы самы адважны чалавек.

Сярод белага дня ў кватэрах адной са шматпавярховак раптам пацямнела ад смуроднага дыму і запахла гарэлым. Паглядзеўшы на двор, людзі ўсхваляваліся яшчэ больш: побач з іхнімі прыпаркаванымі легкавікамі на ўсю моц палала чыясьці машына.

Гаспадары іншых аўтамабіляў кінуліся ратаваць свае "хаткі на колах", каб агонь не перакінуўся на іх, і ледзь паспелі адагнаць машыны ўбок.

Праз якія дзве-тры хвіліны мікраараён страсянуўся ад магутнага выбуху: агонь, што ахапіў машыну, дабраўся да бензабака. Следам пачалі выбухаць колы, і гукі нагадвалі разрывы гранат або стрэлы з паляўнічай зброі.

Іншамарка згарэла за 6 хвілін, і калі на месца здарэння прыехалі пажарныя, ім тут ужо было няма чаго рабіць.

Аказалася, уладальнік знішчанага полымем транспартнага сродку рамантаваў яго ў дваровым гаражы. Спрабуючы выправіць непаладкі ў паліваправодзе, ён падсвечваў сабе лямпачкай-пераноскай. На яе, гарачую, і трапіла кропля бензіну, выклікаўшы ўзгаранне машыны.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Правление "Общественного благотворительного творческого объединения имени Василия Потапова" и коллектив художественной самодеятельности ГУ "Специальный дом для ветеранов, престарелых и ивалидов №1" глубоко скорбят в связи с преждевременным уходом из жизни ПОЛЕВОЙ Нонны Владимировны и приносят свои соболезнования родным и близким покойной.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 3286871.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 3286904, 3286906
E-mail : nv@promedia.by
http://www.nv-online.info

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў ТАА "Типография Михайлова - С", 214020, г.Смоленск, вул. Шаўчэнкі, 86. Па заказе ТАА "Типография Михайлова", 214000, г.Смоленск, вул. Кастрычніцкай рэвалюцыі, д.38, кв.54. Падпісаны ў друк 22.10.2008 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж: 10 026 экз. Заказ №